

ΕΤΟΣ Α΄.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ 1879.

ΦΥΛΛ 2.

Συνδρομὴ ἑτησία καὶ προπληρωτέα Φράγκα 20.
Ἐν τῷ ἐσωτερικῷ προστίθεται τὰ ταχυδρομ. τέλη.

Αἰτήσεις γίνονται: Club littéraire Serapeum
bureau du journal. — Alexandrie

ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΕΙΛΟΥ

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

ΥΠΟ

CAMILLE ZANSEN

(Μετὰφ. ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ Γ. Κ. Κωνσταντινίδου)

[Συνέχεια ἴδε προηγ. ἀριθ.]

Νῦν δὲ, πρὶν ἀνέλθωμεν τὸν μέγαν ἱστορικὸν ποταμὸν, ἃς προσαγορεύσωμεν τὰς πυραμίδας τῆς Γίζης, τὰ μνημεῖα ταῦτα τῆς ματαιότητος, κατὰ Πλίνιον, καὶ τῆς μωρίας τῶν πλουσίων βασιλέων, τοὺς κολοσσοὺς τούτους, οὓς οἱ ἀρχαῖοι κατέταξαν μεταξύ τῶν ἑπτὰ θαυμάτων τοῦ κόσμου καὶ οἵτινες μόνοι μέχρις ἡμῶν διεσώθησαν.

Αἱ πυραμίδες ἐγερθεῖσαι κατὰ τὴν εἴσοδον τῆς κοιλάδος τοῦ Νείλου ὁμοιάζουσι πρὸς πενθίμους Πύλας τῆς Αἰγύπτου, ἢ μᾶλλον πρὸς θριαμβευτικὸν μνημεῖον ἀνεγερθὲν εἰς τιμὴν τοῦ θανάτου ἐπὶ ταῖς νίκαις αὐτοῦ. Ἐνταῦθα ἀ-

ναπαύεται ὁ Φαραὼ μετὰ τοῦ λαοῦ του περικυκλούμενος ὑπὸ τῶν τάφων του. (1)

« Πῶς ἠδυνήθησαν νὰ ἀνεγείρωσι πρὸ τῶσων χιλιάδων ἐτῶν τὰ τεχνητὰ ταῦτα ὄρη; » ἰδοὺ ἡ ἐρώτησις, ἢ ἐν θαυμασμῷ ἀποτείνει εἰς ἑαυτὸν ὁ κατὰ πρῶτον θεωρῶν τὰς πυραμίδας.

Ὁ Χέωψ ἀνίδρυσε τὸ μέγα τοῦτο μνημεῖον τῆς δόξης του ἢ τῆς μωρίας του εἰς αἰῶνα τοσοῦτω προγενέστερον τῶν ἱστορικῶν χρόνων, ὥστε ἀδυνατοῦμεν νὰ καταμετρήσωμεν τὴν ἀβυσσὸν τὴν ἀποχωρίζουσαν ἀπ' ἀλλήλων τὰς δύο ἐποχάς, εἰς αἰῶνα, τοσοῦτον ἄγονον ὑπὸ ἱστορικὴν ἐποψιν, ὥστε γιγνώσκομεν μόνον ὅτι ἡ γενεὰ τοῦ Χέωπος ἔζησεν, ἐτεκνοποίησε καὶ ἀπέθανε. Καὶ ὁμως ἡ πυραμὶς τοῦ Χέωπος δεσπόζει εἰσέτι τῆς ἐρήμου.

Ἡ ὠχρότης τῶν λίθων τούτων διαλάμπει εἰσέτι εἰς τὸν καυστικὸν ἥλιον ἢ σκιά των ἐπεκτείνεται εἰς τὰς πέριξ ἀγόνους πεδιάδας ἐπισκιάζουσα περὶ τὸ λυκόφως τοὺς περὶ τὴν Γίζην ἀγρούς.

(1) Chateaubriant οἱ μάρτυρες.

Αἱ πυραμίδες, κατ' ἐξαιρέσιν ἄλλων μεγάλων ἐρειπίων, θεωροῦνται πάντοτε, ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίν, δημιουργήματα ἀνθρωπίνων χειρῶν. Ἡ ἀρχὴ αὐτῶν ἀναφαίνεται πάντοτε ζωηρά· εἰς τοῦτο ἀναμφιβόλως ἀποδοτέον, τὸ ἐκ δέους καὶ σεβασμοῦ αἴσθημα, ὅπερ καταλαμβάνει τὸν κατὰ πρῶτον θεωροῦντα τὰ γιγαντιαία ταῦτα μνημεῖα.

Ἄσκοπον ὅλως θεωροῦμεν, τὸ νὰ ἐπιχειρήσωμεν ἐνταῦθα ἐντελῆ περιγραφὴν τῶν ὑπὸ τοῦ Χέοπος καὶ ἄλλων δεσποτῶν τῆς Αἰγύπτου ἀνεγερθέντων μνημείων πρὸς ἰδίαν αὐτῶν μνήμην, διότι ὅπως λάβῃ τις γινώσκιν τοῦ ὕψους, τοῦ πλάτους καὶ τῆς ἐκτάσεως αὐτῶν, ἀρκεῖ νὰ ἀνοίξῃ τὴν τυχοῦσαν περιγραφὴν τῶν ρηθέντων μνημείων· περιοριζόμεθα μόνον εἰς τὸ νὰ σημειώσωμεν ἐνταῦθα σχετικῶς τινὰς λεπτομερίας πρὸς τοὺς γιγαντιαίους τάφους, οἵτινες σχεδὸν ἀνέπαφοι διεσώθησαν μέχρις ἡμῶν, μὴ πτοηθέντες τὸν πανδαμάτορα χρόνον ἐπὶ ἐξήκοντα ὅλους αἰῶνας.

Εἶναι ἄρα γε αἱ πυραμίδες τάφοι προωρισμένοι νὰ περικλείωσι τὰ λείψανα τῶν ἡγεμόνων, οἵτινες ἀδιαφιλονεικῶς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἐβασίλευον ἐπὶ τῆς Κάτω Αἰγύπτου; Αἱ περὶ τούτου γινώμαι ὑπῆρξαν ἀνέκαθεν διηρημέναι, ἢ δὲ ζωηρὰ φαντασία τῶν σοφῶν ἀπέδωκεν εἰς τὰ μνημεῖα ταῦτα τῶν Φαραῶ, παντὸς εἶδους προορισμόν.

Κατὰ Πλίνιον, τὸ κινήσαν τοὺς βασιλεῖς αἴτιον νὰ ἀνεγείρωσι τὰς πυραμίδας ὑπῆρξε τὸ μὲν, ἢ ἐπιθυμία τοῦ ν' ἀποκρύψωσι τοὺς θυσανρούς των, ὅπως μὴ ἴδωσιν αὐτοὺς περιπίπτοντας εἰς τὰς χεῖρας τῶν διαδόχων ἢ ἐχθρῶν των, τὸ δὲ, ὁ ζῆλος, ὃν εἶχον ὅπως βλέπωσι τὸν λαὸν ἐργαζόμενον.

Διόδωρος ὁ Σικελιώτης καὶ ὁ Πλίνιος ἐπιβεβαιοῦντες τὴν γνώμην ταύτην, ἀποφαίνονται ὅτι 360,000 ἐργάται καὶ αἰχμάλωτοι εἰργάσθησαν ἐπὶ 20 ἔτη πρὸς ἀνέγερσιν τῆς πυραμίδος τοῦ Χέοπος.

Οἱ Ἑβραῖοι νομίζοντες τὰς πυραμίδας κενὰς ἐνδοθεν, ἐξέλαβον αὐτὰς ὡς τὰς σιταποθήκας τοῦ Ἰωσήφ, ἐνθα ὁ ὑπουργὸς τοῦ Φαραῶ ἐπεσώρευσε τὸν ἀναγκαῖον σίτον, ὅπως κα-

ταπολημήσῃ τὴν πείναν, ἣν προέβλεψεν ἰδὼν καθ' ὕπνον τὰς ἐπτὰ ἰσχνὰς καὶ ἐπτὰ παχείας δαμάλεις.

Περίφημοι καὶ ἐκτενεῖς σιταποθήκαι τῆ ἀληθεία, ἀλλὰ ἀπητεῖτο κόπος ὅπως πληρώσῃ τις ταύτας, διότι ἔπρεπε νὰ εἰσαγάγῃ τὰς εἰσοδίας ἐκ τοῦ ἄνωθεν μέρους, τοῦτο δὲ δὲν ἠδύνατο νὰ γείνη διότι ἡ ἐπιφάνεια τῶν πυραμίδων οὔσα ἤττον ἐφαρμένη ἢ σήμερον, ἦτο καὶ περισσότερον λεία καὶ ὀλισθηρὰ κατὰ συνέπειαν καθὼς φαίνεται ἔτι καὶ νῦν ἐν τῇ κορυφῇ τῆς πυραμίδος τοῦ Χεφρήνος.

Νεώτεροι σοφοὶ ἀπεπειράθησαν ἐπίσης νὰ ἀποδώσωσι εἰς τὰς πυραμίδας ἄλλον προορισμόν ἢ τὸν τῶν μεγάλων τάφων.

Ἄστρονόμος τις Αἰγύπτιος, ἐν τινι ὑπομνήματι αὐτοῦ ἀπευθυνθέντι κατὰ τὸ 1862 τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιστημῶν, διατείνεται, ὅτι « 3, 300 ἔτη π. χ. οἱ Αἰγύπτιοι ἔμειναν τόσον ἐκστατικοὶ ἰδόντες τὴν διάβασιν τοῦ Σειρίου ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ τῆς Γίζης, ὥστε εὐθὺς ἤρξαντο οἰκοδομοῦντες τὰ πελώρια ταῦτα ὄρη, ἵνα πανηγυρίσωσι καὶ μνημονεύσωσι ἐς αἰεὶ τὸ εὐτυχές τοῦτο συμβάν. » Δυσκόλως δύναται τις νὰ φαντασθῇ, ὅποια τις ἠδύνατο νὰ ἦναι ἡ ἐπιρροή τῆς διαβάσεως τοῦ Σειρίου ἐπὶ τῶν πεδιάδων τῆς Γίζης, ὅπως οἱ ἀρχαῖοι ἀφιερῶσωσι πάσας τὰς δυνάμεις καὶ τοὺς πόρους αὐτῶν εἰς τιμὴν τοῦ ἀστερισμοῦ τούτου περὶ οὗ δὲν ὄφειλον σχεδὸν νὰ φροντίζωσι 33 αἰῶνας πρὸ τῆς ἐποχῆς ἡμῶν.

Ὁ κ. Persigny, ὅστις ἐλάχιστον μέρος τῶν γνώσεών του ὀφείλει εἰς τὴν ἐπιστήμην, ὑπεστήριξεν, ὅτι σκοπὸς τῆς ἀνεγέρσεως τῶν πυραμίδων ἦτον ἡ προφύλαξις τῶν καλλιεργημένων γαιῶν ἀπὸ τῆς φθορᾶς, ἣν ἠδύνατο νὰ ἐπιφέρῃ αὐταῖς ἡ ἄμμος τῆς ἐρήμου.

Ἄγνωθ' ἂν ὁ κ. Persigny ἐπεσκέφθη τὰς πυραμίδας πρὶν ἢ ἀναπτύξῃ τοιαύτην θεωρίαν, ἀλλὰ δυσκόλως θὰ τὸ πιστεύσω, διότι διερχόμενος τὴν πεδιάδα τῆς Γίζης ἠδύνατο νὰ πεισθῇ ὅτι αἱ καλλιεργημέναι γαῖαι πολὺ τῶν πυραμίδων ἀπέχουσι καὶ ὅτι ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἂν τοιοῦτον ἦτο τὸ πρακτικὸν ἀποτέλεσμα τῆς ἀνεγέρσεως τῶν ἀρχαίων τούτων μνημείων, τὸ

πολὺ θὰ ἠσφάλιζον μέρος τῶν γαιῶν κατὰ τῆς ἐπιρροίας τῆς ἄμμου, τοῦθ' ὅπερ τῆ ἀληθείᾳ θ' ἀπετέλει θυσίαν πολλοῦ κόπου πρὸς διάωσιν τεμαχίου τινος γῆς.

Ἐρευνηταὶ τινες ἀπεπειράθησαν νὰ ἀποδείξωσιν, ὅτι αἱ πυραμίδες ἐπέιχον θέσιν ἀστεροσκοπειῶν ἐν οἷς οἱ ἀστρονόμοι, μισθούμενοι ὑπὸ τοῦ Χέοπος ἐσπούδαζον τῇ βοθηθείᾳ ὁδηγῶν τὴν πορείαν τῶν ἀστέρων.

Ἄλλοι εὐφύστεροι, ὑπεστήριξαν, ὅτι μόνος σκοπὸς τῶν μνημείων τούτων ἦτο τὸ νὰ ὀρίσωσι τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος· οὗτοι τοῦλάχιστον εἶχον ὑπὲρ ἑαυτῶν τὸ δίκαιον καθότι εἶναι βέβαιον, ὅτι αἱ πυραμίδες εἰσὶ λίαν καταλλήλως τοποθετημέναι.

Οἱ μαθηματικοὶ βεβαιοῦσιν, ὅτι ἡ μεγάλη πυραμὶς τοῦ Χέοπος παριστάνει τὴν μονάδα τοῦ βάρους καὶ τοῦ μήκους οὔσα καθ' ὅλα ὁμοία πρὸς τὴν ἡμετέραν μετρικὴν μονάδα.

Ἐπὶ τέλους κατὰ τὸ 1874 ὁ κ. Dufeu ἐν τινι συνεδριάσει τῆς Αἰγυπτιακῆς Ἀκαδημίας ὑπεστήριξεν, ὅτι « αἱ πυραμίδες οὐχὶ ὀρθῶς ἐθεωροῦντο ὡς ὑπερήφανα μαυσωλεῖα καὶ ὅτι ὁ πολυειδῆς καὶ βαθὺς σκοπὸς πρὸς ὃν ἔτεινον τὰ μεγαλοπρεπῆ ταῦτα μνημεῖα ἦτο καθαρῶς ἠθικός καὶ διανοητικός, » μετὰ δὲ τὸ στομφώδες τοῦτο προοίμιον, ὁ ἡμέτερος σοφὸς προσπαθεῖ νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι ἐγεύραντες τὰ μνημεῖα ταῦτα, ἠθέλησαν νὰ ὀρίσωσι τὴν ἀρχὴν τῆς Αἰγυπτιακῆς μοναρχίας, τὴν χρονολογίαν τῆς ἰδρύσεως τοῦ μνημείου καὶ νὰ διατηρήσωσι τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐπιστημῶν, πρὸς δὲ νὰ ὀρίσωσι τὰς σχέσεις τὰς ὑπαρχούσας μεταξὺ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους τῆς Αἰγύπτου, τοῦ ποταμοῦ αὐτῆς καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης.

Ἄλλοι πάλιν διατείνονται, ὅτι ἡ ἐν ταῖς πυραμίσι αἰθουσα ἀεριζομένη καὶ φωτιζομένη ἀπὸ τῆς κορυφῆς, ἦτο προωρισμένη ὡς ἀνάκτορον τῆς βασιλευούσης οικογενείας κατὰ τὸ διάστημα τῆς πλημμύρας τοῦ Νείλου: Ὅποτε δὲ τὸ ὕδωρ ἀπεσύρτετο, οἱ ἄρχοντες τῆς Αἰγύπτου ἐξήρχοντο αἴφνης ἵνα ἄρξωσιν αὐθις ἐπὶ χώρας ἀκατοικήτου.

Οἱ ἄραβες διατείνονται, ὅτι ὁ Θεὸς αὐτὸς ἔκτισε τὰς πυραμίδας πρὶν ἢ πλάσῃ τὸν Ἀδάμ.

Οἱ Πέρσαι βεβαιοῦντες τὸ συναξάριον τεῦτο τῶν Ἀράβων προσεπιβεβαιοῦσιν, ὅτι ὁ Θεὸς διατηρεῖ ἐν ταῖς πυραμίσι μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος τὴν βίβλον ἐν ἣ εἰσὶ γεγραμμένα ἅσα αἱ πράξεις τῶν ἀνθρώπων.

Οἱ Κόπται ἰσχυρίζονται, ὅτι αἱ πυραμίδες ἦσαν οἱ θρόνοι τῶν Φαραῶ ἀφ' ὧν ἐπεθεώρουσαν τοὺς στρατοὺς των, ἐκ τοῦ ὕψους δὲ τῶν θρόνων τούτων, ἀξίων γιγάντων, ἐβλεπον τοὺς ἐξελιγμούς τῶν στρατευμάτων.

Καὶ διατί τοσαύτη βάσανος τῆς διανοίας, διὰ νὰ ἀνεύρῃ τις τὴν χρησιμότητα ἢ τὸν σκοπὸν τῶν πυραμίδων, ἐνῶ εἶναι ἀπλοῦστατον νὰ παραδεχθῇ τις ὅτι ἦσαν πολυτελεῖς τάφοι ἐγεγνηθέντες ὑπὸ τῶν βασιλέων ἵνα διαφυλάξωσι τὴν κόκκινον των ἀπὸ τῆς βεβηλώσεως.

Εἶναι γνωστὸν, ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι ἐλάμβανον ζηλότυπον οὕτως εἰπεῖν φροντίδα, ὅπως ἀποκρύψωσι τοὺς τάφους των καὶ θέσωσιν αὐτοὺς ἐν ἀσφαλείᾳ ἀπέναντι τῆς ἀδιακρισίας τῶν μεταγενεστέρων. Τί τὸ παράδοξον, ἂν οἱ ἰσχυροὶ δεσπότης τῆς κοιλάδος τοῦ Νείλου ἐνόμισαν ἄξιον τῆς μνήμης των τὸ νὰ ἐγείρωσι τοσοῦτω ὀγκώδεις τάφους; Ἄλλως τε ἐπετέλεσαν τὸν ὃν προέθεντο σκοπὸν, διότι μόλις κατὰ τὸν μεσαιῶνα, τοῦτέστι μετὰ χιλιάδας ἐτῶν οἱ ἄραβες διετάραξαν τὴν ἡσυχίαν τῶν τεταριγευμένων αὐτῶν σωμάτων· τοῦτο εἶναι ἤδη ἀποδεδειγμένον, ἐνώπιον δὲ τῆς ἀνακαλύψεως τῶν σαρκοφάγων ἐν ταῖς πυραμίσι, πᾶσα γνώμη ἐφευρετικῶν πνευμάτων δέον νὰ τεθῇ κατὰ μέρος.

Εἶναι ἀληθές ὅτι ὁ κ. Dufeu προσκολλᾶται εἰς τὰς χιμαιρικὰς ἰδέας του, ὅπως ὁ πνιγόμενος εἰς ἀσθενῆ κλάδον, διατεινόμενος, ὅτι ὁ ἐν τῇ ἐπιθανατίῳ αἰθούσῃ τῆς μεγάλης πυραμίδος εὐρεθεὶς σαρκοφάγος εἶναι ὁ πῆχυς ἢ τὸ στάδιον τῶν Αἰγυπτίων.

Ἄλλ' ὅμως οἱ ἀνθρωποι, οἵτινες δὲν ἀναζητοῦσι τὸν ἥλιον ἐν ὥρᾳ μεσονυκτίου, προτιμῶσι νὰ θεωρήσωσι τὸν σαρκοφάγον ὡς μέγα ἐκ γρανίτου νεκροκράβατον ἐνῶ ἐτέθη ἢ ἐμελλε νὰ τεθῇ τὸ τεταριγευμένον τοῦ Χέοπος πτώμα.

(Ἐπεταί ἡ συνέχεια).

Η ΣΥΓΓΕΝΗΣ ΚΑΙ Η ΔΙΑΣΤΑΥΡΩΣΕΩΣ

ΓΕΝΕΣΙΣ

**ΠΑΡΑ ΦΥΤΟΙΣ ΚΑΙ ΖΩΟΙΣ,
ΣΧΕΤΙΚΩΣ**

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΞ ΟΜΑΙΜΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΓΑΜΟΥΣ.

(Υπό Στεφ. Καρτούλη διδάκτορ. της Ιατρικής)

III.

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον ἀριθμόν.)

Ὁ Huth (1) ἀμυρσοβητῶν ἐν πολλοῖς τὴν ὄλως βλαβεράν ἐπίδρασιν τῶν ὁμαίμων γάμων λέγει, ἐάν τινες τὰ εὐνοϊκὰ παραδείγματα τῶν ὁμαίμων γάμων, ὡς ἐξαιρέσειν παραδέχονται, πρὸς τοιαύτην σοφιστικὴν σκέψιν, δύναται τις νὰ ἐρωτήσῃ δικτὴ ἢ βλαβερά ἐπίδρασις δὲν ἐπέρχεται εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις; Ἐάν οἱ γάμοι οὗτοι τυγχάνουσι δυσμενεῖς πρὸς τοὺς ἀπογόνους, διατὶ παρατηροῦμεν πλῆθος ἐξαιρέσεων; Ἐάν δ' Ἀριστοτέλης (2) λέγει «εἰ δ' ἄλλο γένος ἐστὶν ἀετῶν οἱ καλούμενοι γνήσιοι· φασι γὰρ τούτους μόνους καὶ τῶν ἄλλων ὄρνιθων γνήσιους εἶναι· τὰ γὰρ ἄλλα γένη μίμικται καὶ μεμιόχουσι ὑπ' ἄλλήλων» ἀναβαίνουσι δὲ καὶ ἐπὶ τὰς μητέρας οἱ ἵπποι καὶ ἐπὶ τὰς θυγατέρας καὶ τότε δοκεῖ τέλειον εἶναι τὸ ἵπποφόρβιον ὅταν ὀχεύουσι τὰ ἐαυτῶν ἔγκονα» (3) ὁ Huth ἀναφέρει ὅτι αἱ μιγάδες φυλαὶ τὰ σφάλματα καὶ μειονεκτήματα πρὸ πάντων οὐχὶ δὲ τὰς ἀρετὰς κληρονομοῦσιν ἐπὶ τοὺς ἀπογόνους.

Αἱ στατιστικαὶ παρατηρήσεις τῶν διαφόρων συγγραφέων ἐπὶ τοῦ γενικοῦ πληθυσμοῦ τῶν πόλεων διαφωνοῦσι πᾶσαυτά· οἱ μὲν τούτων εὖρον μεγάλας βλάβας, οἱ δὲ οὐδεμίαν. Ἐκ τῶν ἐν τῇ ἐνεστώσῃ ἑκατονταετηρίδι συγγραφέων ὁ Erlennmayer παρατήρησε 18—20 ο/ο ἀσθενῶν τέκνων ἐξ ὁμαίμων γάμων (4) ὁ δὲ Bondin ἐν Παρισίοις εὖρον ὅτι τοιούτων γάμων τέκνα ἦσαν πρὸ παντὸς βωβῶν, ἐξ ἄλλου ὁ Liebreich ἐν Βερολίῳ ὀρθολογικὴν τινὰ ἀσθένειαν τὸν στιγματισμὸν, καὶ ὁ Mantegazza ἐν Ἰταλίᾳ ὅτι οἱ γονεῖς ἔμμενοι ἀσθενοῦσι καὶ ἄλλοι ἄλλα. Παρὰ τισιν ἀγρίοις λέγεται ὅτι τὸ μεταξὺ συγγενῶν μίγασθαι ἀπαγορεύεται, ἐνῶ ἐν τοῖς Νορρόρι-νήσοις καὶ μεταξὺ ἐξαδέλφων ἐπιτρέπονται, ὡς καὶ παρὰ τοῖς Γούδα ἐν Ἰνδία

1) ἴδε ἀνωτέρω Huth.

2) Ἰστ. ζώων II. 116.

3) Ἀριστ. Ἰστ. ζώων VI 181. —

4) Roth Ueber die Vererbung. p. 81.

καὶ ἀλλαγῶν ἀνευ δυσχερῶν ἀποτελεσμάτων. (1) Ἐκ τῶν Γάλλων συγγραφέων ἀναφέρομεν τοὺς Bourgeois, Perier, καὶ Voisin, ὁ τελευταῖος διηγείται ὅτι ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ Loire ἐν τῷ Balz ζῶσι 4,000 ψυχαὶ ἐν ὑγιειστάτῃ καταστάσει, μολοντί οἱ κάτοικοι οὗτοι μεταξὺ τῶν στενοστάτων αὐτοῖς συγγενῶν διὰ γάμων συνδέονται. (2) Ὁ Huth πειραθεὶς ἐπὶ ζώων οἶον ἀμνῶν, βοῶν, ἵππων καὶ κονίλων δι' ὑψιχρίζεται ὅτι καίτοι τὰ ζῶα ταῦτα συγγενῆ ἀλλήλοις ἐτύγχανον τὰ ἀπόγονα αὐτῶν ἦσαν ὑγιέστατα καὶ τέλεια.

Πρέπει ὅμως νὰ παρατηρήσωμεν ἐνταῦθα, διδάχθιντες ἐκ τῶν πειραμάτων τοῦ Darwin καὶ ἄλλων, ὅτι ἴσως ὁ Huth πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον ἐποίησεν ἰσχυρὰν γονέων ὑγιεινότητα. Ἀλλὰ τοῦτο ζητεῖ ν' ἀποδείξῃ ὁ Ἄγγλος φυσιοδίφης ὅτι ἐξ ὑγιῶν γονέων, καίτοι συγγενῶν, ὑγιέστατα γεννῶνται τέκνα. Ὡστε κυρία αἰτία τῆς ἀτελοῦς γενέσεως τυγχάνει ἡ προδιάθεσις τῶν συγγενῶν γονέων πρὸς τὴν ταυτότητα τῶν ἡθῶν, τὴν φυσικὴν ὁμοιότητα φυσικῶν καὶ ἠθικῶν διαθέσεων εἰς τὴν διαφορὰν τῆς ἡλικίας καὶ κυρίως εἰς τὴν τυχοῦσαν ἀσθενῆ κρᾶσιν οὐχὶ δὲ καὶ εἰς μαγικὴν τινὰ ἐπήρειαν τοῦ αἵματος αὐτῶν.

Ὁ Huth ὅθεν προτείνει τὰ ἑξῆς:

1) Βλαβερά ἐπίδρασις ἐκ γάμων συγγενικοῦ αἵματος, ἐάν τοιαύτη τις παρὰ τοῖς ζώοις παρατηρήθῃ, παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ ἔνεκεν τῆς βραδείας αὐτοῦ ἀνελιξέως καθίσταται ἀπιθνος.

2) Ἐάν δι' ὑψιχρισθῆ τις, ὅτι ἐν τῇ μίξει συγγενῶν ἀτόμων ἐγκρύπτονται αἰτία ἀσθενειῶν, αἵτινα ἀσθενεῖς ἀπογόνους γεννῶσι, πρὸς τοῦτο δύναται τις νὰ ὑπολάβῃ ὅτι ἀτελῆ τέκνα συχνάκις καὶ παρ' ἀτόμοις μὴ ὁμαίμοις προσέρχονται.

3) Ἐπειδὴ ἀρκετὰ ἀποδείξεις περὶ τῆς βλαβεραῆς ἐπενεργείας τῶν τοιούτων γάμων ἐλλείπουσιν, εὐκτέον ἤθελεν εἶσθαι διὰ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς ἠθικῆς, τὰ νόμιμα ὅρια τοῦ γάμου νὰ μὴ ὑπερβαίνωσι τὸν τρίτον βαθμὸν τῆς πλαγείας συγγενείας.

Ἀναφέρει δὲ προσέτι, ὅτι ἐκεῖνοι οἱ γάμοι πρέπει νὰ περιορισθῶσιν, οἵτινες γενικῶς βλαβεροὶ παραδέχονται καὶ ὧν ἡ βλάβη ἄλλως δικαιολογεῖται λ. χ. τοὺς γάμους ἐκείνους τῆς καθ' ἡλικίαν διαφορᾶς ὡς παράδειγμα παραδεχόμεθα ὅτι θεῖος καὶ ἀνεψιὰ ἐνίοτε νέοι ἐτι ὄντες ἐνοῦνται· τότε ἤθελεν εἶσθαι τοῦ λοιποῦ δύσκολον τοὺς γέροντας θεῖους νὰ ἐμποδίσωμεν πρὸς σύζευξιν μετὰ τῶν ὠραίων αὐτῶν ἀνε-

1) ἴδε Roth αὐτόθι.

2) Voirin étude sur les mariages

ψιῶν διὰ τὸν αὐτὸν λόγον καθίστανται καὶ οἱ μεταξὺ ἀδελφῶν γάμοι ἀπαράδεκτοι, ἀπ' ἐναντίας δὲ γάμοι μεταξὺ ἐξαδέλφων ἐν ὑγιᾷ καταστάσει ὄλως λογικοὶ κατὰ Huth θεωροῦνται, ἐνῶ τοιοῦτοι μεταξὺ μητρικῶν καὶ υἱῶν, πατέρων καὶ θυγατέρων, ἔνεκα λόγων ἡλικίας κατακριτέοι, ἑτεροθαλλῶν δ' ἀδελφῶν πάλιν παραδεκτοί.

Ὁ D. Reich ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ (1) συμφωνεῖ μετὰ τοῦ Huth. Κατ' αὐτὸν ἄτομα καίτοι διὰ συγγενείας ἀλλήλοις συνδεδεμένα ἀποκτῶσι τέκνα ὑγιᾷ ἐνόσφαι σχέσεις τοῦ βίου καὶ τῆς ἀτμοσφαιρας εὐνοϊκαὶ πρὸς τε τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν τῶν γονέων διατελοῦσιν.

Ὁ Georges Darwin υἱὸς τοῦ διασήμευ φυσιοδίφου ἐν τῷ νεωστὶ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθέντι πονήματι (2) συμπραίνει καὶ αὐτὸς ὅτι τέκνα τοιούτων γάμων οὐδὲ ὄλως ἀσθενέστερα τῶν ἐκ τῶν κοινῶν γάμων γεννῶνται. Μεταξὺ ἐξαδέλφων πρώτου βαθμοῦ ἐπὶ ἀτόμων τοῦ αὐτοῦ οἰκογενιακοῦ ὀνόματος εὖρον, ὅτι μεταξὺ 9549 γάμων 72 ἔφερον τὸ αὐτὸ ἐπίθετον καὶ συνδέοντο ἀλλήλοις διὰ στενῆς συγγενείας (πρῶτοι ἐξαδέλφοι) ἡ σχέσις δὲ τῶν γάμων τούτων πρὸς τοὺς κοινούς, ἐν τῇ ἀριστοκρατίᾳ τῆς Ἀγγλίας ἦσαν 4 1/2 ο/ο ἐν τῇ μέσῃ τάξει, 2—3 ο/ο ἐν Λονδίῳ, ἐν γένει δ' ἐν Ἀγγλίᾳ 3 1/2 ο/ο. Αἱ δὲ παρατηρήσεις τοῦ συγγραφέως ἐν τοῖς φρενοκομείοις τῆς μεγάλης Βρετανίας ἦσαν 5 ο/ο φρενοβλαβεῖς ἀπὸ γάμων μεταξὺ ἐξαδέλφων. Ἐξ ἄλλων πηγῶν συνέλλεξεν, ὅτι ἐκ τοιούτων γάμων περίπου 2 ο/ο τῶν τέκνων ἦσαν βωβῶν. Ὁ D. Neill, ὅστις περὶ 40 ἔτη κατέγιεν ἐν τοῖς καταστάμασι τῶν βωβῶν γράφει τῷ Darwin, ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν τοιαύταις περιπτώσεσι καὶ οἱ γονεῖς αὐτῶν τῶν τέκνων ἐτύγχανον βωβοί.

Παρὰ δὲ τοῦ Dr. Brown καὶ Howder ἀνδρῶν περὶ τὴν φρενολογίαν δεινῶν μανθάνομεν ὅτι μόνον αἱ κληρονομικαὶ ἀσθένειαι διαδίδονται ἐκ τῶν γονέων εἰς τὰ τέκνα καὶ ὁ Dr. Mitchell ἐπὶ χιλιάδων παραδειγμάτων βασιζόμενος λέγει ὅτι ὑπ' εὐνοϊκᾶς περιστάσεις τοῦ βίου αἱ κακαὶ ἐπενεργεῖαι τῶν τοιούτων γάμων ἤθελεν εἶσθαι ἴσαι τῷ μηδενί, εἰ μὴ ἐγνωρίζομεν ὅτι κακὴ ζωὴ, τροφὴ καὶ ἀτμοσφαῖρα δὲν ἐπέφερον τὰ γνωστὰ δυσάρεστα ἀποτελέσματα.

Τὸ ζήτημα δὲν ἐξητηλήθη ὀλοτελῶς, μολαταῦτα ἐκ τῶν γνωστῶν ἡμῖν πηγῶν ἐπεξεργάσθημεν τὴν παροῦσαν πραγματείαν καὶ ἐάν τις τῶν φίλων ἀνα-

1) Studien uber das Volks Leben.

2) G. Darwin the marriage of Nean Kin. London 1875.

γνωστῶν λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὰς διαφορὰς τῶν πρὸς τὸ ζήτημα ἰδεῶν καὶ παραδειγμάτων εὐρεθῆ εἰς ἡν καὶ πρὸ τῆς ἀναγνώσεως τῆς διατριβῆς ταύτης θέσιν, τυγχάνει δὲ ἄγαμος, ὑπενθυμίζομεν αὐτῷ τὸ «εὐκρασία ψυχῆς τε καὶ σώματος» ὅπερ ἀποτελεῖ τὴν εὐγένειαν κατὰ Σωκράτην. (1) ποιῶν τοιαύτην ἐκλογὴν συντρόφου τοῦ βίου αὐτοῦ θέλει ἀποκτήσῃ καὶ εὐγενεῖς καὶ ὑγιεῖς ἀπογόνους. Ὅτι ὁμοιότητες ἡθῶν καὶ βίου ἀποβαίνουσι καταστρεπτικὰ διὰ τοὺς ἀπογόνους καὶ τοιαῦτα περισσώτερα μεταξὺ συγγενῶν ἐπικρατοῦσιν, ἥδη ἐρρήθη, ἔνεκα δὲ τούτου καὶ ἄλλων ἠθικῶν καὶ κοινωνικῶν λόγων, δεόν τάχιστα μόνον ἐπὶ τῶν στενοτάτων συγγενικῶν γάμων ἢ καταδικῆ νὰ ἐπιπέσῃ.

ΓΕΝΙΚΟΝ ΒΛΕΜΜΑ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΤΗΣ ΜΑΚΡΟΒΙΟΤΗΤΟΣ

(Κατὰ G. Rambosson)

[Υπό Α. Σταμέλη ἰατροῦ.]

(Συνέχεια ἴδε προηγ. ἀριθμόν.)

III.

Ἡ ψυχικὴ γαλήνη, ἐφ' ἧς μικρὰν συνήθως προσοχὴν ἐφιστῶσιν, εἶνε ἐν τούτοις ἐκ τῶν ἐχόντων τὴν μεγαλειτέραν ἐπὶ τῆς μακροβιότητος ἐπήρειαν· καὶ ἠθικαὶ ἀσθένειαι δὲν προσβάλλουσι ὕλικῶς τὰ ἡμέτερα ὄργανα ὡς τὰ πνευματώδη ποτὰ, λέγει ὁ ἰατρὸς Descieux, ἀλλ' οὐδὲν ἤττον ἔχουσιν ἐπίσης ἐνέργειαν ἐκδηλουμένην τοῖς ἰατροῖς διὰ τῆς ποικιλίας τῶν ὀργανικῶν παθήσεων τῶν παρατηρουμένων ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ, ἐν τῇ καρδίᾳ, τῷ ἥπατι καὶ ἐν τοῖς πεπτικοῖς ὀργάνοις. Φαίνεται μάλιστα, ὅτι τὰ καταθλιπτικὰ ψυχικὰ πάθη θέτουσιν ἐπὶ τῶν ὀργάνων τούτων ἴδιον τύπον· ἡ ἀποτυχία λ.χ. ἐμπορικῆς ἐπιχειρήσεως, ἡ χρεωκοπία, ἡ ἀπώλεια θέσεως δηλ. αἰτίαι ἐνεργητικαὶ καὶ αἰφνῆδοι φέρουσιν ἀποπληξίαν, φλόγωσιν τοῦ ἐγκεφάλου ἢ καὶ ἄλλων ὀργάνων· τούναντίον δὲ συμβαίνει ὅταν ἡ αἰτία ἦνε συνεχῆς, ὡς εἶνε αἱ συνήθεις προκαταλήψεις, αἱ θλίψεις, τὰ αἰσθήματα τοῦ μίσους καὶ τῆς ζηλοτυπίας· ἐν τούτοις ὁ ὕ-

1) ἴδε Stobæus I. Ed. Ganford Oxon.

πνος διαταράσσεται, δυσπεψίαι ἐπέρχονται, ἡ καρδία, τὰ πεπτικά ὄργανα, οἱ νεφροὶ ἢ ἄλλα ὄργανα προσβάλλονται καὶ ὁ βίος ἀποβαίνει ἐπίπονος καὶ βραχύς. Πόσοι ἀποθνήσκουσι θύματα τῶν ἠθικῶν τούτων αἰτίων ἢ ἰατρικῆ εἶνε τοῖς πάσχουσιν ἀνωφελῆς, ἐὰν δὲν δύναται νὰ ἀφαιρέσῃ τὴν αἰτίαν τῆς βλάβης».

Γαλήνιος ἠθικὴν κατάστασις, λέγει ὁ M. Haffelland, εὐθυμία, ἤρεμα πάθη, νέαι ιδέαι μεγάλαι καὶ λίαν ἐνδιαφέρουσαι, ἡ δημιουργία καὶ ἡ πρὸς ἄλλους ἐκθεσις αὐτῶν τούτων τῶν ἰδεῶν· αἱ ὑψηλότεραι αὐταὶ ἀπολαύσεις αἱ ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν ἄνθρωπον ἀνήκουσαι εἰσὶν ἐπίσης μέσον τοῦ παρατείνειν τὸν βίον.

Οὐδὲν πρὸς μακροβιότητα ὑπάρχει συντελεστικώτερον τοῦ ἔχειν τὴν συνείδησιν πάντοτε ἡσυχον, τὴν καρδίαν εὐθυμον καὶ τὸ πνεῦμα εὐχαριστημένον· ἡ ἠθικὴ αὕτη κατάστασις διατηρεῖ ἐν τακτικῇ λειτουργίᾳ τὴν ζωικὴν δύναμιν διανέμουσα αὐτὴν ἰσορρόπως καθ' ἅπαντα τὸν ὀργανισμόν· καθιστᾷ εὐκόλον τὴν πέψιν καὶ τὴν κυκλοφορίαν καὶ παντὸς ἄλλου κάλλιον τὴν διαφόρησιν τοῦ δέρματος.

Ἐν τούτοις ἡ διανοητικὴ αὕτη ζωὴ καθ' ἑαυτὴν ἔχει τοὺς κινδύνους αὐτῆς· τὸ ζῶον αἰσθάνεται τὰς βασάνους ἐλπίδος ματαιωθείσης, φιλοδοξίας ἀποτυχούσης, ἔρωτος περιφρονηθέντος· αἰσθάνεται τὴν μεταμέλειαν, τὴν λύπην τὴν ἀπελπισίαν, καὶ πόσον τὰ ἠθικὰ ταῦτα δηλητήρια δὲν συμβάλλουσιν εἰς τὴν ἐξάντησιν καὶ φθοράν τοῦ βίου τοῦ ἀνθρώπου! (1) Εὐ-

(1) Εἶναι ἄραγε ἐλάττωμα ἢ προτέρημα τῆς μεγάλης καὶ μὴ ἀνεπτυγμένης μερίδος τοῦ ἀνθρώπου γένους; τῆς ζωῆς μὲν αἰσθανομένης ἐφημέριως ὅμως τὰ δεινὰ τοῦ βίου, καὶ ταχέως λησμονούσης τὰς μεγάλοιτέρας αὐτῆς, πικρίας.

Ἐὰν δὲν ἦνε εὐεργέτημα διὰ τὴν ζωὴν ἡ ταχέως ἀμνημοσύνη τῶν συμφορῶν τοῦ βίου, εἶναι τοῦλάχιστον ἐνδείξις διανοίας ἀκαλλιεργήτου καὶ ψυχῆς ἀπαιδεύτου. Ἡ πεφωτισμένη ψυχὴ κλαίει καὶ κλαίει οὐχὶ ἐφημέριως ἀλλὰ διαρκῶς εἰς τὰς ἀπωλείας καὶ τὰ δεινὰ αὐτῆς· ἐγκλεισμένη εἰς τὸ περιβάλλον αὐτὴν πένθος, ἐννοεῖ ἀπερχομένη, μετ' αὐτοῦ νὰ συναπέλθῃ. Μόνον βαθεῖα μελέτη τῶν ἀνθρώπινων πραγμάτων, καὶ μὲρως ἀληθῆς τῶν ἠθικῶν δυνάμεων δύναται

τυχεῖς λοιπὸν καὶ σωματικῶς εἰσὶν οἱ προικισθέντες μὲ ψυχὴν πάντοτε γαλήνιον, ἢ οἱ ἀξιωθέντες τοῦ προτέρηματος τούτου διὰ τῆς καλλιεργείας τοῦ πνεύματος, καὶ τῆς μορφώσεως τῶν ἠθικῶν δυνάμεων αὐτῶν! οὗτοι ἔχουσιν ἐν ἑαυτοῖς ὄλων τῶν βαλσάμων τῆς ζωῆς τὸ πολυτιμώτερον.

IV,

Ὁ Ὀράτιος ἐγνώριζε καλῶς τὴν εὐτυχὴ ταύτην ἀμεριμνησίαν, ἢ μάλλον τὴν ἐσωτερικὴν ταύτην γαλήνην, ἥτις εἶνε τὸ προῖον καὶ τὸ στέμμα ὑψηλῆς φιλοσοφίας, καὶ τόσον ἀναγκαία πρὸς εὐτυχίαν τοῦ βίου, ὅσον καὶ εἰς τὴν παράτασιν αὐτοῦ.

«Μὴ προσπαθῆς, λέγει, ν' ἀποκαλύψῃς ὦ λευκονόη ὅ,τι εἶνε ἀπηγορευμένον νὰ προῖδῃς καὶ ἐγκλημα νὰ ἐξερευνήσῃς, ὁποῖον δηλ. τέρμα ὤρισεν ὁ οὐρανὸς διὰ τὰς σὰς καὶ ἐμὰς ἡμέρας. Μὴ ζήτηι τοῦτο εἰς τὰ τυχαῖα μαντεύματα τῶν Βαβυλωνιακῶν κίβων· εἰς ὅ,τι ἤθελε συμβῆ, ὑποτάγηθι ἀγογγύστως! Εἴτε ὁ οὐρανὸς ἐπιφυλάττει ἡμῖν πολυαριθμούς ἐποχὰς χρόνων, εἴτε ὁ θεελώδης οὗτος χειμὼν, ὅστις ἐν ταύτῃ τῇ ὥρᾳ ἐξάντλει ἐπὶ τῶν ὑφάλων τούτων τὴν μανιώδη ὄρμην τῶν κυμάτων τῆς Τυρρυνικῆς Θαλάσσης εἶνε ὁ τελευταῖος ἡμῶν χειμὼν, ἔσο ἀτάραχος· μετάγγισον τοὺς οἶνους σου, καὶ εἰς τὸ μεμετρημένον βραχὺ διάστημα τοῦ χρόνου ἡμῶν, ἠρίθμει τὰς βραχείας σου ἐλπίδας· ἐν ᾧ χρόνῳ ὀμιλοῦμεν, ὁ ζηλότυπος χρόνος ἤδη παρήλθεν· ἐπωφελήθητι τὴν σήμερον διὰ νὰ τὴν ἀπολαύσῃς, καὶ δυσπίστει εἰς τὴν αὔριον».

Ὁ Milton ρίψας πρῶτον ταχὺ βλέμμα ἐπὶ τοῦ μέλλοντος νὰ συμβῆ εἰς τοὺς ἀπογόνους τοῦ Ἀδάμ λέγει διὰ στόματος αὐτοῦ· «ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνθρώπων τοῦ λοιποῦ ἄς μὴ ζητῆ νὰ γνωρίσῃ πᾶν ὅ,τι τὸ μέλλον ἐπιφυλάτει αὐτῷ καὶ τοῖς τέκνοις αὐτοῦ· θ' ἀποκτήσῃ τὴν βε-

νὰ καταστήσῃ τὸν ἄνθρωπον ἀνώτερον τῶν περιπετεῶν καὶ ἀθλιότητων τοῦ βίου, καὶ παράσχωσιν αὐτῷ τῆς ψυχῆς τὴν γαλήνην· ἥτις ἐστὶ σπανία μὲν ἐν τῇ γῆ, εἶνε ὅμως θεῖα ἀκτίς κατερχομένη ἀνωθεν. Α.Σ.

βεβαιότητα ἐνὸς κακοῦ τὸ ὁποῖον ἢ πρόνοια αὐτοῦ δὲν θὰ δυνηθῇ ν' ἀποφύγῃ, καὶ τὸ μέλλον κακὸν οὕτως ἐννοούμενον δὲν θὰ ἦνε ἥπτον ὀδυνηρὸν νὰ ὑποφέρῃ τις ἢ τὸ πραγματικόν».

Προβλέπειν μακρόθεν τὰ κακὰ, τ' αὐτὸν ἐστὶ τοῦ δις ὑπομένειν αὐτὰ· οἱ ἀρχαῖοι ἦσαν περὶ τούτου πεπεισμένοι. «Διατί λοιπὸν ὦ βασιλεῦ τοῦ Ὀλύμπου, εἶπεν ὁ Loucain, νὰ προσθέσῃς ἐν τῇ δυστυχίᾳ τοῦ ἀνθρώπου τὴν πρόσφι τούτην, ἥτις ἀποκαλύπτει ὑπὸ σκληροῦς οἰωνοῦς τὰς συμφορὰς τὰς μελλούσας; εἰ καὶ ἐν τῇ ἐκτυλίξει τοῦ χάους ἢ γόνιμος δεξιὰ σου συνέδεσε τὰς αἰτίας μὲ δεσμὸν ἀδιάλυτον, εἰ καὶ ὑπέβαλες εἰς ἑαυτὸν ἀρχικὸν νόμον, καὶ δὲν παρεκκλίνεις τῆς ἀδιασείστου ταύτης τάξεως, εἰ καὶ δὲν ὑπάρχει τί ὠρισμένον, ἀλλὰ τυφλὸν τυχαῖον ἐνεργεῖ μόνον ἐν τῇ φύσει τὴν ὄθησιν καὶ ἀπώθησιν τῶν συμβάντων τὰ ὁποῖα μεταβάλλουσι τὴν ὄψιν τοῦ κόσμου, πᾶξον ὥστε αἱ κακοδαίμονιαι ἡμῶν νὰ ἐρχωνται ἀπροόπτως, καὶ τὸ μέλλον νὰ ἦνε ἄγνωστον τῷ ἀνθρώπῳ, ὅπως οὗτος δύνηται τοῦλάχιστον νὰ ἐλπίζῃ τρέμων».

Μνημονεύομεν ἀκόμη τοῦ Ὀρατίου, ὅστις ἐκάλυψε τὰς προσφιλεῖς αὐτῷ ταύτας ιδέας μὲ χρώματα ποιήσεως καὶ πραότητος ἀμιμήτου· ἰδοὺ πῶς μεταδίδει τὰς συμπαθείας τῆς ἀταράχου ψυχῆς του εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀναγνώστου αὐτοῦ.

«Βλέπεις, λέγει, τὸ ὄρος Σαράκτον, ἀρχίζει νὰ λευκαίνεται ὑπὸ τῆς χιόνος· οἱ κλώνες τῶν δένδρων γυμνοὶ φύλλων κάμπτονται ὑπὸ τὸ βάρος τῆς κρυσταλωμένης χιόνος καὶ τῆς πάχνης, τὰ δὲ ἄνθη καταληφθέντα ὑπὸ τῆς δριμύτητος τοῦ πάγου ἀνέστειλον τὴν αὔξησιν αὐτῶν· ἀφόπλισον φίλε μου, τὸν χειμῶνα προμηθεύων ἀφθονα ξύλα εἰς τὴν ἐστίαν σου· ὁ ἀμφορεύς σου ἄς ἐκχέρῃ ἀφθονώτερον τετραετῆ οἶνον! ἄφες εἰς τοὺς θεοὺς τὰ ἐπιλοιπα· ὁπόταν οὗτοι εὐαρεστηθῶσι νὰ καταπαύσωσι τοὺς ἀνέμους τοὺς συγχρουομένους ἐπὶ τῆς κυμανομένης θαλάσσης, αἱ Κυπάρισσοι καὶ αἱ γηραιαὶ πτελέαι θὰ παύσωσι νὰ λυγῶσι ὑπὸ τῆς σφοδρᾶς αὐτῶν πνοῆς· πρότερον μὴ λάθῃς περὶ τῆς αὔριον μέριμνα», ἀπολάμβανε δὲ ἀπλήστως τῆς ἡμέρας

ἣν τὸ πεπρωμένον σοὶ δανείζει. Τὸ ἐπ' ἐμοὶ ἐπιλέγει, ὀμιλήσας πρότερον περὶ παντὸς εἶδους εὐτυχίας, ἣν δὲν ἐπιθυμεῖ, αἱ ἐλαῖαι τοῦ κτήματός μου, τὸ κιχώριον, αἱ τρυφεραὶ μαλάχαι ἐπαρκοῦσιν εἰς τὰ γεύματά μου· αἱ ἐπιθυμίαι μου περιορίζονται εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ ὀλίγου οὗ κέκτημαι, εἰς τὸ ὑγιαίνειν, εἰς τὸ διατηρεῖν τὴν ψυχὴν μου ἀτάραχον, εἰς τὸ μὴ ἀγεῖν ἄθλιον γῆρας καὶ εἰς τὸ παίζειν ἀκόμη τὴν λύραν μέχρι θανάτου.

V

Βίος ἐγκρατῆς καὶ τακτικῆς, ψυχικὴ ἡρεμία, ἢ εὐτυχῆς αὕτη ἀμεριμνία περὶ ἧς ἤδη ὀμιλήσαμεν, συντελοῦσι βεβαίως κατὰ πολὺ εἰς τὴν παράτασιν τῆς ὑπάρξεως· ἀλλ' ἵνα ὦμεν δίκαιοι πρέπει νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ εὐπορία δὲν ἔχει ὀλιγωτέραν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς μακροβιότητος· ὁπόταν δυνηθῇ τις, λέγει ὁ Marc d'Espine, νὰ χωρίσῃ τὰς εὐπόρους οικογενείας ἐνὸς τόπου, ὅπως ἰδιαιτέρως παρατηρήσῃ τὴν πορείαν τῆς θνησιμότητος αὐτῶν καὶ συγκρίνη ἐπομένως αὐτὴν πρὸς τὴν τοῦ ὀλοκλήρου πληθυσμοῦ τῶν κατοίκων, εὕρισκε ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῆς πιθανῆς ζωῆς ἀνέρχεται κατὰ δέκα ἔτη τοῦλάχιστον, καὶ ὁ τῆς μέσης ζωῆς ὁμοίως· ἐνῶ ἡ ἐτησία θνησιμότης, ἢ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀποβιώσεων, δύναται νὰ ἐλαττωθῇ περίπου εἰς ἓνα κάτοικον πρὸς ἑκατόν.

Ἡ ἀπορία καὶ ἀθλιότης, προσθέτει ὁ Michel Lóny, ἐπιφέρουσι τὰνάντια ἀποτελέσματα, κατὰ λόγον μάλιστα τῆς ἐντάσεως αὐτῶν· ἡ ἀπορία λοιπὸν εἶνε καταστρεπτικὴ τοῦ ἀνθρωπίνου βίου ὡς ἡ εὐπορία εἶνε προφυλακτικὴ, καὶ οὐδὲν εἶνε κάλλιον ἀποδεδειγμένον ὡς αἱ δύο αὐταὶ ἀντίθετοι ἐνεργεῖαι.

«Οἱ πρῶτοι συγγραφεῖς, λέγει ὁ Broca, οἱ μελετήσαντες τὴν κατάστασιν τοῦ βίου τῶν ἐθνῶν δὲν ἠδυνήθησαν νὰ παραγνωρίσωσι τὴν ὑπάρχουσαν σχέσιν μεταξύ τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τῶν πρὸς τοῦ ζῆν ἐπιτηδεῶν· ἡ σχέσις αὕτη, ὑποδειχθεῖσα πρότερον ὑπὸ τοῦ Montesquieu, περιεγράφη πρὸ πάντων ὑπὸ τῶν οικονομολόγων τοῦ τέλους τοῦ 18 αἰῶνος· δὲν κατεῖχον τότε ἱκανὰς στατιστικὰς ἀποδείξεις διὰ νὰ βε-

βατώσωσιν ὅ,τι σήμερον καλοῦσιν ἐξίσωσιν τῶν πρὸς τοῦ ζῆν ἐπιτηδείων· ἀλλ' ἑλλείπει ἐπακριδῶν ἀποδείξεων, ἐγνώριζον τοῦλάχιστον τὸ γενικὸν τοῦτο γεγονός, ὅτι ὁ πληθυσμὸς τείνει νὰ ἔλθῃ εἰς ἰσορροπίαν μετὰ τῶν τροφίμων μέσων.»

Ὁ Ἰούλιος Béclard, ἐν τινι ἐπισήμῳ λόγῳ αὐτοῦ λέγει: «ὅτι ἡ εὐημερία ἐνὸς τόπου δὲν μετρεῖται πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν γεννήσεων, ὡς τινὲς εἶπον· ὅσον ἡ ἀπορία εἶνε μεγαλειτέρα, τόσον αἱ γεννήσεις εἶναι πολυαριθμότεραι· πλείονα ἐπίσης ὁ θάνατος θερίζει τὰ θύματα, καὶ μᾶλλον βραχεῖα εἶνε ἡ μέση τοῦ βίου διάρχεια. Πληθυσμοὶ ὅμοιοι τὸν ἀριθμὸν, ἀπέχουσι πολὺ νὰ ἔχωσι τὴν αὐτὴν κοινωνικὴν ἀξίαν: μόνον τὰ άτομα τὰ ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας ἀποτελοῦσι τὴν ἰσχὺν ἐνὸς ἔθνους. Γεννᾶν πρὸς τὸ θνήσκειν εἶνε σημεῖον ἀθλιότητος· ζῆν δ' ἐπὶ μακρὸν εἶνε τὸ σημεῖον τῆς εὐπορίας καὶ τῆς εὐημερίας.»

Ἀποδεικνύει μετὰ λόγου, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν κατρίκων ἐνὸς τόπου δὲν προέρχεται ποσῶς ἐξ αἰτίων, ὧν ἡ ἐπήρεια εἶνε ἐφήμερος, ἀλλ' ἐξ αἰτίων διαρκῶς ἐπενεργούντων: εἶνε εἰς στενὴν σχέσιν μετὰ τῶν μέσων τῆς ὑπάρξεως τὰ ὁποῖα οἱ κάτοικοι διαθέτουσιν.

Ὁ πληθυσμὸς, λέγει ὁ K. Villermé, κανονίζεται καὶ περιορίζεται δι' αὐτῶν τῶν μέσων: αὐξάνει καὶ μειοῦται μετ' αὐτῶν. Κατὰ τὸν τελευταῖον αἰῶνα, ὁ Messance ἐξετάζων τοὺς καταλόγους τῶν ἐνοριῶν, ἀπέδειξεν ἡδὴ: ὅτι ὁ σάκις ἡ τιμὴ τοῦ σίτου ἦτον ἠύξημένη, ἡ θνησιμότης ἀπέβαινε μεγαλειτέρα καὶ τανάπαλιν. ἐξακολουθῶν μετ' αὐτὸν τὴν στατιστικὴν ταύτην ὁ Melier ἀπέδειξεν εἰς ἐποχὴν νεωτέραν ὅτι αἱ αὐταὶ οἰτίαι ἐπέφερον σταθερῶς τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα.

Ὅπως λύσῃ τὸ πρόβλημα τῆς ἐπήρειας τῆς εὐπορίας καὶ τῆς ἀπορίας ἐπὶ τῆς θνησιμότητος, ὁ K. Villermé ἀπεχώρισε βαθμηδὸν πάσας τὰς ἄλλας αἰτίας μετὰ πολλῆς ἀκριβείας, καὶ ἔφθασεν εἰς τὴν ἀπόδειξιν ὅτι ἡ θνησιμότης εἶνε κατ' ἀντίστροφον λόγον τῆς εὐπορίας: κωνῶν πανταχοῦ ἐπιβεβαιούμενος ἔκτοτε.

Ἡ ἡθικὴ ἀθλιότης δίδει τὴν χεῖρα, ὑποστηρίζει τὴν φυσικὴν ἀθλιότητα· ἀξιοὶ οἰκονομο-

λόγοι ἠδυνήθησαν νὰ παρατηρήσωσιν ὅτι ὑπάρχει σταθερὰ σχέσις μετὰ τῶν παραλλαγῶν τῆς ἐγκληματικότητος καὶ τῶν παραλλαγῶν τῆς τιμῆς τῶν σιτηρῶν· αἱ ἰδιαίτεροι περιπτώσεις δὲν ἀφίστανται τοῦ κανόνος τούτου ἢ ὅταν συνδρομῇ εὐνοϊκῶν περιστάσεων αὐξάνει τὰ μέσα τῶν πρὸς τοῦ ζῆν ἐπιτηδείων ἐν ἀναλογίᾳ πρὸς τὴν ὑψηλὴν τιμὴν τῶν σιτίων.

(Ἐπεταί τὸ τέλος)

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Φ. ΠΑΠΠΑΔΑΚΗΣ.

Ἐπιχειρῶν νὰ ἀφιερῶσω ὀλίγας γραμμάς εἰς τὴν ἱεράν καὶ προσφιλῆ μνήμην τοῦ ἀειμνήστου φίλου καὶ εὐεργέτου μου Ἄντ. Φ. Παππαδάκη αἰσθάνομαι τὰς ἐμάς δυνάμεις πολὺ κατωτέρας τῆς προθέσεώς μου, οὐ μόνον διότι δὲν ἔχω πλήρεις περὶ τοῦ βίου αὐτοῦ εἰδήσεις ἀλλὰ καὶ διότι ἄλλος κάλαμος πρέπει εἰς τὰς ἀρετὰς καὶ τὴν ἔξοχον φιλοπατρίαν τοιοῦτου ἀνδρός. Θέλω προσπιθῆσαι μολοντούτο, νὰ ἐξεικονίσω τὸν βίον αὐτοῦ ὅσον δέδοται πιστῶς, ἔνθεν μὲν ὀδηγὸν ἔχων τὰς ἐντυπώσεις, ἃς ἐναπέλιπον εἰς τὴν μνήμην μου αἱ διηγήσεις αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, ἔνθεν δὲ ἀπλῶς μνημονεύων ὀλίγων τινῶν ἐκ τῶν πολλῶν ἀγαθῶν αὐτοῦ πράξεων, αἰτινες ἐλάμπρυναν τὸν βίον αὐτοῦ καὶ ὑπόδειγμα αὐτὸν προέθεντο τοῖς ἐπιζῶσιν ἀρετῆς καὶ φιλοπατρίας.

Ὁ Ἀντώνιος Φ. Παππαδάκης ἐγεννήθη ἐν Λασιθίῳ τῆς ἠρωϊκῆς Κρήτης, ἐν ἔτει 1816 περίπου. Κατὰ τὰ πρῶτα τῆς παιδικῆς αὐτοῦ ἡλικίας ἔτη παρέστη μάρτυς τῆς μεγαλουργοῦ ἐξεγέρσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, ὁ δὲ καπνὸς τῆς καιομένης πυρίτιδος ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς πατρίδος αὐτοῦ Κρήτης ἐνέπνευσεν αὐτῷ τὰς πρώτας ὁρμὰς τῆς φιλοπατρίας, ἧτις ἐπέδρασαν ἔπειτα εἰς ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον καὶ ὀλόκληρον αὐτὸν κατεῖχεν μέχρις ἐσχάτης πνοῆς. Ἀλλ' ὁ ἀγὼν τῆς Κρήτης ὑπῆρξεν ἀτυχῆς καὶ τὰ πρῶτα τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως ἔτη. Μετὰ σφαγῆς καὶ αἱματοχυσίας, μετὰ μάχας λαμπράς καὶ νίκας ἐνδόξους κατέπεσεν ἡ ἀτυχῆς νῆσος τῷ 1824 ὑπὸ τὸ σιδηροῦν βᾶρος πολυαριθμῶν στρατιῶν ἐξ Εὐρώπης καὶ Ἀφρικῆς· ἐπελθουσῶν, πολλοὶ ἀνδρεῖοι κατέφυγον εἰς τὰ ἀδούλωτα τῆς Ἰδης καὶ τῶν Σρακίων ὄρη, ὅπου ἐξηκολούθησαν τὸν ἔκτοτε ἐπικληθέντα ἀ μ υ ν τ ι κ ὸν ἀγῶνα· ἄλλοι, οὐχὶ εὐάριθμοι, κατέφυγον εἰς τὴν

Πελοπόννησον καὶ τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα καὶ ἠγωνίσαντο ἐντίμως τὸν ὑπὲρ ἐλευθερίας πολύμοχθον ἀγῶνα, εἴτε ἀριστεύοντες ἐν Νεοκαστρῷ εἴτε πίπτοντες ἠρωϊκῶς ἐν Φαλαρσί κατὰ τὴν πολιορκίαν τῆς ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν. Ἀλλ' ὁ πολὺς λαὸς τῆς Κρήτης ὑπεδουλώθη καὶ αὐτῆς δευτέραν τῆς πρώτης δουλείαν, καὶ πᾶν εἶδος ὑπέστη κακώσεως καὶ μαρτυρίου μέχρι τοῦ 1828. Κατὰ τὴν θλιβεράν ταύτην περίοδον (1824) ὁ νῦν μακαριστὸς Παππαδάκης, ἀφοῦ εἶδε τὸν πατέρα του καὶ τὴν μητέρα του πίπτοντας ὑπὸ τὸν πέλεκυν τῶν ἀμειλίκτων τυράννων, ἀπήχθη εἰς αἰχμαλωσίαν μετὰ τριῶν μεγαλητέρων του ἀδελφῶν. Ὁλαταετῆς ὁ Ἀντώνιος Παππαδάκης ἀπεχαιρέτισε τὸ Λασιθίον, τὸν τόπον τῶν παιδικῶν του χρόνων, ἀπεχώρισθη τὴν προσφιλῆ του Πατρίδα Κρήτην, ἵνα μὴ τὴν ἐπανίδῃ πλέον οὔτε δούλην οὔτε ἐλευθέραν.

Ἀπήχθη εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ἐκεῖ, εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν δούλων, ἐμελλε μετὰ τῶν ἄλλων του ἀδελφῶν νὰ δημοπρατηθῇ. Ὁ μεγαλύτερος τῶν ἀδελφῶν ὡν τότε δεκαπενταετῆς, ἠδύνατο νὰ θεωρῆται δικαίως ὡς πατὴρ τῶν ἄλλων καὶ σύμβουλος· καὶ πράγματι ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς μίαν καὶ μόνην ἀλλὰ μεγάλην συμβουλήν. «Μετ' ὀλίγον, εἶπε, θὰ μᾶς πωλήσουν· ἢ τῶς θὰ χωρισθῶμεν· ἀλλὰ προσέχετε καλῶς, ὅ,τι καὶ ἂν σᾶς κάμουν μὴ τουρκεύσητε». Φεῦ! ἀδυναμία τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως! αὐτὸς ὁ δεκαπενταετῆς δὲν ἠδυνήθη ν' ἀκολουθήσῃ τὴν συμβουλήν, ἣν ἔδιδεν εἰς τοὺς μικροτέρους του ἀδελφούς. Ἀλλ' ὁ νεώτερος πάντων Ἀντώνιος δὲν ἐνόει νὰ περιμένῃ νὰ τὸν πωλήσωσι. Ζωηρὸς καὶ ἀγχινοῦς ἔστρεψε περίξ τὸ βλέμμα, κατεσκόπευσε τὴν οἰκίαν, ἐν ἣ ἐφυλάττετο, καὶ ἐμελέτησε φυγὴν. Ἡ συμβουλή τοῦ ἀδελφοῦ του νὰ φυλάξῃ τὴν χριστιανικὴν του πίστιν, ὁ φόβος μὴ τὸν τουρκίσουν ἐνέπνευσαν αὐτῷ θάρρος πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεώς του καὶ προσποιούμενος ὅτι παίζει διηυθύνθη πρὸς τὴν αὔλειον θύραν. Ἡ μικρὰ ἡλικία του ἔσωσεν αὐτόν. Διαλαθὼν τὴν προσοχὴν τῶν φυλάκων ἐξῆλθεν εἰς τὴν ὁδὸν καὶ ἔφυγε δρομαίως.

Ἀλλ' ἔφυγε πρὸς ποῖαν διεύθυνσιν; Οὐδ' αὐτὰς ἐγίνωσκεν. Εὐρέθη ἐν μέσῳ τῆς ἀπεράντου ἐκείνης πόλεως, μετὰ τὰς στενάς καὶ σχολιάς αὐτῆς· ὁδοῦς, ἀνευ ὀδηγοῦ, ἀνευ ἄρτου ἢ ἄλλου ἐφοδίου, καὶ ὅμως ἔτρεχεν ἀδιακόπως, μὴ τολμῶν νὰ στρέψῃ ὀπίσθεν του τὸ βλέμμα, ἐπικαλούμενος δὲ μόνον τὴν θεῖαν ἀντίληψιν. Αἶφνης ἔστη ἤκουσε ὀμιλίαν Ἑλληνιστῶν καὶ ὀνόματα χριστιανικά. Ἐσώθη, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ νοήμων παῖς, καὶ πλησιάσας ἤρμα καὶ μετὰ δέους χριστιανὸν τινὰ ἱστάμενον εἰς τὴν θύραν μαγαζείου,

«αὐτοῦ ἔξαγοράζου τοὺς σκλάβους;» ἠρώτησεν. Ὁ χριστιανὸς, ἀφοῦ ἐπληροφόρηθη παρὰ τοῦ παιδὸς τὰ συμβάντα, ἔσπευσε νὰ ὀδηγήσῃ αὐτὸν εἰς τινὰ ἐπιτροπὴν φιλανθρώπων ἧτις πράγματι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐξήγοράζεν ἐν Κωνσταντινουπόλει ὄσους ἠδύνατο αἰχμαλώτους. Παρέδωκεν τὸν παῖδα εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ταύτην, αὐτὴ δὲν τὸν ἐξαπέστειλε διὰ τῆς πρώτης τυχούσης εὐκαιρίας εἰς Ὀδησόν.

Ἐν Ὀδησῷ ὁ νεαρὸς Παππαδάκης εὗρε προστάτην τὸν Στούρτζαν, ἀνδρα φιλόμουσον καὶ φιλόανθρωπον. Οὗτος κατέταξεν αὐτὸν εἰς τὸ Σχολεῖον, ἀλλὰ μετὰ τινὰ χρόνον προσέλαβεν αὐτὸν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του. Συγγράφων κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ Στούρτζας βιβλίον τι, μετεχειρίζετο τὸν Ἀντώνιον εἰς τὴν μετακόμισιν ἀπὸ τῆς οἰκίας εἰς τὸ τυπογραφεῖον καὶ τανάπαλιν τῆς πρὸς δημοσίευσιν ὕλης καὶ τῶν τυπογραφικῶν διορθώσεων. Ἰκανὸς παρήρηχοτο χρόνος καὶ ὁ μικρὸς Ἀντώνιος κατεγίνετο πάντοτε εἰς τοιαύτας τοῦ τυπογραφεῖου ὑπηρεσίας· ὡν ἕμως φύσει φιλομαθῆς δὲν ἔπαυεν ἀναγινώσκων ὁσάκις εὑρίσκεν εὐκαιρίαν. Ἡμέραν τινὰ ὁ φιλόανθρωπος Στούρτζας ἠρώτησεν αὐτὸν ἐὰν ἦτο εὐχαριστημένος ἀπὸ τῆς θέσιν του. Ὁ Ἀντώνιος ἐχαμήλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἐσιώπησεν. αἰετῶν, τῷ λέγει ὁ Στούρτζας, δὲν ἀπαντᾷς; Μήπως δὲν σοὶ δίδουν νὰ τρώγῃς καλὰ, ἢ μὴ δὲν εἶσαι εὐχαριστημένος εἰς τὸ τυπογραφεῖον; Ὁ παῖς μετὰ τινὰ σιωπὴν ἔτι καὶ δισταγμὸν ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν καὶ προσβλέψας τῷ Στούρτζᾳ μετὰ δακρυβρέκτους ὀφθαλμοὺς, «ὄχι τῷ ἀπήντησεν, δὲν εἶμαι δυτηρεστημένος, καλὰ τρώγω καὶ καλὰ πίνω, ἀλλὰ δὲν θέλω νὰ εἶμαι εἰς τὸ τυπογραφεῖον». — «Καὶ τί θέλεις λοιπὸν νὰ γείνης;» ἠρώτησεν ὁ Στούρτζας. «Ἐπιθυμῶ, εἶπεν ὁ Παππαδάκης, νὰ με βάλῃς εἰς ἐκεῖνο τὸ Σχολεῖον ὅπου σπουδάζουσι πῶς ἀνὰ καλλιέργειαν τὴν γῆν». «Βικληκτος ἔμεινεν ὁ Στούρτζας, ἀκούσας τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ παιδός. Αἰσιώτατα δὲ προικονιζόμενος ἐκ τῆς παιότητος αὐτοῦ νοημοσύνης καὶ τάσεως ἔσπευσε νὰ κατατάξῃ αὐτὸν εἰς τινὰ ἐν Ὀδησῷ ἔκτοτε ἀκμάζουσαν γεωργικὴν Σχολήν.

Διὰν εὐδοκίμως διεπεραιώσεν τὰς σπουδὰς αὐτοῦ ὁ Ἄντ. Παππαδάκης· ὁ δὲ προστάτης καὶ εὐεργέτης αὐτοῦ Στούρτζας ἀνέθεσεν αὐτῷ ἅμα τῇ ἀποφοιτήσει του τὴν ἐπιστάσιαν τοῦ μεγαλειτέρου τῶν κτημάτων αὐτοῦ. Μετὰ πολλῆς δραστηριότητος καὶ ζήλου ἐπέδθη ὁ Ἀντώνιος Παππαδάκης εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν νέων αὐτοῦ καθηκόντων, τὰς δὲ γνώσεις, ἃς ἀπέκτησεν σπουδάζων ἐν τῇ Σχολῇ τῆς Ὀδησοῦ, ἐφῆρμοσεν εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ κτήματος τούτου μετὰ τοσαύτης νοημοσύνης, ὥστε εὐθὺς κατὰ τὰ

πρώτα ἔτη τῆς διαχειρίσεώς του ἀπέδειξεν μεγίστην αὐξήσιν τῶν εἰσοδημάτων· τὰ εὐτυχῆ κῆρυκα ἀποτελέσματα τῆς τιμίας καὶ περρωτισμένης ἅμα τοῦ νεαροῦ ἔτι Ἀντ. Παππαδάκη ἐργασίας κατεγοήτευσαν τὸν προϋστάμενον αὐτοῦ, ὅστις θέλων νὰ τὸν ἀνταμείψῃ ἄλλως παρά δι' ἀπλῆς μισθοδοσίας παρεχώρησεν αὐτῷ ἐν μέρος τοῦ κτήματός του ἵνα καλλιερῆ καὶ ἐκμεταλλεύηται αὐτὸ κατὰ βούλησιν δι' ἴδιον λογαριασμόν.—Ἐντεῦθεν ἀρχεται νέον στάδιον ἐνεργείας διὰ τὸν Ἀ. Παππαδάκην. Πρὸς τ' ἀνεκτίμητα ἠθικὰ κεφάλαια, ἅτινα ὤρειλεν εἰς τὴν ἀγαθὴν αὐτοῦ φύσιν καὶ ἐπιτυχῆ ἐκπαίδευσιν ἔμελλε νὰ προσποκτῆσθαι καὶ ὑλικά. Μετὰ τῆς γεωπονίας συνήνωσε τὴν κτηνοτροφίαν καὶ ἤρξατο οὕτω θέτων τὰ θεμέλια τοῦ πλούτου ὃν ἔπειτα ἔμελλε νὰ μεταχειρισθῆ τόσον σκοπίμως καὶ ἐνεργητικῶς. Οὐχὶ δι' ἀθεμίτου νοσφίσεως τῶν προσόδων τοῦ προϋσταμένου του, ἀλλὰ διὰ φανεράς καὶ ἐντίμου ἐπὶ ἰδίᾳ ὠφελείας ἐργασίας, ἐν γνώσει καὶ ὑπὸ τὴν ἐνεργητικὴν προστασίαν αὐτοῦ, τὰ ἴδια καὶ τὰ ἐκείνου ταύτοχρόνως θεραπεύων συμφέροντα, ἠδυνήθη νὰ ἀποκτήσῃ, ἐντὸς χρονικοῦ διαστήματος σχετικῶς μικροῦ, περιουσίαν ἱκανὴν, μεθ' ἧς νὰ καταβῆ πλέον εἰς τὴν ποθητὴν του. Ἑλληνίδα γῆν.

Τῷ 1848 κατῆλθε τῷ ὄντι εἰς τὴν Ἑλλάδα, καταλιπὼν διὰ παντός τὴν τῆς φιλοξενήσασαν αὐτὸν φίλην γῆν. Τότε διὰ πρώτην φοράν ἐπάτησε τὸ ἱερόν τῆς Παλλάδος ἕδαρος, ὄριμος πλέον καὶ πεπειραμένος ἀνὴρ. Ποσάκις ἤκουσα αὐτοῦ διηγούμενον τὰς συγκινήσεις ὑπ' ὧν κατελήθη ἅμ' ἀντικρύσας τὴν ἀκρόπολιν μὲ τὸν Παρθενῶνά της, τὸν ἔρημον μὲν θεότιτος ἀλλὰ προστάτην πάντοτε τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους· τὴν ἀνυπομονησίαν μεθ' ἧς ἔσπευσε νὰ ἴδῃ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὰ λείψανα τῆς προγονικῆς ἡμῶν εὐκλείας, καὶ μετ' αὐτὰ τὸ Πανεπιστήμιον καὶ τὰ νέα δημόσια καταστήματα, τὰς ἐλπίδας ταύτας καὶ τὰ θεμέλια μελλούσης εὐκλείας. Ἄγιος ἐνθουσιασμός κατέλαβεν ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης τὸν ἀνδρα· καὶ ἐνῶ κατήρχετο μετὰ προθέσεως ν' ἀποκατασταθῆ εἰς γάμον, ἀπέβαλε βαθυμυδὸν τὴν ἰδέαν ταύτην προσκολληθεὶς ὀλοφύχως εἰς τὴν τῆς Πατρίδος καὶ αὐτῆς ἀφιερῶσας τὴν ὑπαρξίν του ὀλόκληρον.

Ἐν Ἑλλάδι δὲν ἔμεινε ἀργός· τὰ κεφάλαια αὐτοῦ διέθετε μετὰ τῆς χαρακτηριζούσης αὐτὸν περισκέψεως οὕτως ὥστε σπανίως ὑπέστη ἀξίας λόγου ζημίας. Ζῶν λιτότατα καὶ ἄνευ ἐπιδείξεων, ἐντροφῶν οὐχὶ ἐν τῷ ὑλικῷ αὐτοῦ πλούτῳ ἀλλ' ἐν τῷ ἠθικῷ πλούτῳ τῶν ἀρετῶν του, ρυθίσας τὰ τοῦ βίου αὐτοῦ μετὰ μοναδικῆς σωφροσύνης καὶ μετριότητος ἠδύ-

νήθη καὶ τὰ κεφάλαια αὐτοῦ ν' αὐξήσῃ καὶ ἐνεργητικώτατος ν' ἀποβῆ εἰς τὴν κοινωσίαν, εἰς τοὺς πάσχοντας καὶ ἰδίᾳ εἰς τοὺς πενομένους τῶν σπουδάζοντων νέων. Τίς πτωχὸς ἔκρουσε τὴν θύραν τοῦ Ἀντωνίου Παππαδάκη καὶ δὲν ἠσθάνθη τῆς ἀγαθῆς αὐτοῦ καρδίας τὴν ἐνεργητικὴν ἐνεργείαν; Ὅποσοι δὲ νέοι, ἱατροὶ ἢ δικηγόροι, φιλόλογοι ἢ καλλιτέχναι δὲν ὀφείλουσιν αὐτῷ τὰς σπουδὰς των; Καὶ ταῦτα πάντα ἄνευ ἐπιδείξεως καὶ κόμπου. Οὐδεὶς ἐγίνωσκεν τίνες ἦσαν οἱ ὑπότροφοι τοῦ Ἀντωνίου Παππαδάκη, καὶ ὅμως ἦσαν πολλοί. Συνέπεσε πολλάκις νὰ συναντῶνται ἐν τῇ οἰκίᾳ του νέοι, ὑπότροφοι του, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ τι ὁ εἰς περὶ τοῦ ἄλλου. Εἶχεν ὡς ἀρχὴν οὐ μόνον ὅτι δὲν πρέπει τις νὰ ἐπιδεικνύηται ὅταν πράττῃ ἐνεργείαν τινὰ, ἀλλ' ὅτι πρέπει καὶ νὰ σέβηται καὶ περιφυλάττῃ τὴν φιλοτιμίαν τοῦ ἐνεργητομένου.

Ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως καὶ ἠθικῆς μορφώσεως τῶν ἐν Κρήτῃ συμπατριωτῶν του δὲν ἔπαυσε ὁ Παππαδάκης μεριμνῶν. Ἀνεγείρας ἐν Λασιθίῳ στερεώτατον καὶ εὐρύχωρον κτίριον διὰ Σχολεῖον ἐμερίμνησε ταύτοχρόνως καὶ περὶ διοργανώσεως καὶ συντηρήσεως αὐτοῦ καταβάλλων πάνταν δαπάνην πρὸς μισθοδοσίαν διδασκάλου καὶ πρὸς πᾶσαν ἄλλην ἀνάγκην τοῦ Σχολεῖου. Πολλοὶ δὲ νέοι οὐ μόνον τῆς ἐπαρχίας Λασιθίου ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν πέριξ ἐπαρχιῶν συνέρρον εἰς αὐτό.

Τοιοῦτον διῆγε βίον ὁ ἀειμνηστος Παππαδάκης καὶ δικαίως ἠδύνατο νὰ εἴπῃ ὅτι ἦν ἀληθῶς εὐτυχής. Διατελὼν ἐν ἐξαιρέτῳ ὑγείᾳ, ζῶν ἀνέτῳ, ἔχων τὴν ἠθικὴν ἀπόλαυσιν τῶν ἐνεργειῶν του, κατακτῆσας τὴν συμπάθειαν καὶ τὴν ὑπόληψιν τῶν συμπολιτῶν του. τί ἄλλο βεβαίως ἠδύνατο νὰ ἐπιθυμήτῃ; Καὶ ὅμως ἀένναον πένθος ἐπέεξε τὴν καρδίαν του. Ἀφ' οὗτο ἔξετέλεσεν ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸ τολμηρὸν ἐκεῖνο καὶ σωτήριον τόλμημα δραπετεύσας ἐκ μέσου τῶν περιτροφούντων αὐτὸν Ὀθωμανῶν οὐδὲν ἠδυνήθη νὰ μάθῃ περὶ τῆς τύχης τῶν ἄλλων ἀδελφῶν του. Δὲν ἔπαυσε ἐρευνῶν ἐξ Ὀῤῥησοῦ περὶ ἐκείνων ἀλλ' ἠγνοεῖτο καὶ ἡ ἰδία αὐτοῦ ὑπαρξίς παρὰ τῶν συγγενῶν του. Μόνον ὅταν κατῆλθεν εἰς Ἑλλάδα ἐνησχολήθη πλέον τελεσφόρος εἰς ἀνεύρεσιν τῶν ἰχνῶν τῶν ἀδελφῶν του καὶ μετὰ πολλοῦ κόπου καὶ μακρὰν ἀλληλογραφίαν μετὰ τῶν ἄλλων συγγενῶν, οὓς ἀνεῦρεν ἐν Λασιθίῳ τῆς Κρήτης, καὶ ἀφοῦ μετεκάλεσεν ἐκεῖθεν τὸν ἐξάδελφον αὐτοῦ Ἰω. Καμπάνην (α) κατῶρθωσε

(α) Ὁ παρ' ἡμῖν γνωστός Ἰω. Καμπάνης ἀποβιώσας ἐν Ἀθήναις κατέλιπε διὰ διαθήκης ὀλόκληρον σχεδὸν τὴν περιουσίαν αὐτοῦ ἐκ 200 χιλ. φράγκων εἰς σύ-

πλέον νὰ βεβαιωθῇ περὶ τῆς ὑπάρξεως δύο ἀδελφῶν του ἐν Αἴγυπτῳ. Ὁ μεγαλύτερος αὐτῶν ἐξισλαμισθεὶς μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν του, εἴτε δελεασθεὶς, εἴτε διότι κατεπίεσθη, εἶχεν ἀπέλθει εἰς Αἴγυπτον μετὰ τοῦ ἐτέρου τῶν ἀδελφῶν του τὴν αὐτὴν καὶ τούτου ἀκολουθήσαντος τύχην τοῦ ἐξισλαμισμού. Ἀμφότεροι κατετάχθησαν εἰς τὸν στρατὸν, ὅπου, δὲν ἐβράδυναν ν' ἀναδειχθῶσιν. Ἰδίᾳ ὅμως ὁ μεγαλύτερος τῶν ἀδελφῶν κατέκτησε τοὺς βαθμοὺς του ἐν τοῖς πεδίοις τῶν μαχῶν. Ὑπὸ τὸν Ἰβραήμ. Πασᾶν, τὸν ἀνδρεῖον ἐκείνον καὶ ἐξοχον στρατηγόν, οὗτινος ἀπαισία παρ' ἡμῖν ἐναπελείφη ἡ μνήμη, μετέσχε γῶν κατὰ τῆς Ὑψηλῆς Πύλης πολέμων, ἐγένετο ἡ δεξιὰ αὐτοῦ χεῖρ, καὶ ἔφθασεν εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ Φερῆκ ἤτοι στρατηγοῦ.

Ἦδη πρὸ τοῦ 1840, ἐνῶ ἡ Κρήτη διετέλει ἔτι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀντιβασιλέως τῆς Αἴγυπτου, ὁ Ἰσμαὴλ Φερῆκ Πασᾶς ἀποσταλεὶς ἐκεῖ δι' ὑπηρεσίαν ἐφρόντισεν καὶ ἀνεῦρεν ἐν Λασιθίῳ τοὺς συγγενεῖς του μεθ' ὧν καὶ ἀνεγνωρίσθη, χωρὶς ὅμως νὰ δυνήθη ποτὲ νὰ μάθῃ τι περὶ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀντωνίου, οὗτινος ὑπὸ πάντων ἠγνοεῖτο ἡ ὑπαρξίς. Οὐδεὶς ἐπίσης ἠδυνήθη ποτὲ νὰ μάθῃ τί ἀπέγεινε ὁ ἕτερος αὐτῶν ἀδελφός, Χριστόφορος ὀνομαζόμενος, οὗτινος τὰ ἴχνη, ἀποχωρισθεῖτος ἄγνωστον πῶς ἀπὸ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν, ἐντελῶς ἀπωλέσθησαν (α).

Ὁ Παππαδάκης λοιπὸν, ἐνασχολούμενος ἀνευδότης εἰς ἀνεύρεσιν τῶν ἀδελφῶν του, μετεκαλέσατο, ὡς προερέθη, τὸν ἐξάδελφον αὐτοῦ Ἰω. Καμπάνην ἐκ Λασιθίου εἰς Ἀθήνας καὶ ἐξέπεστειλεν αὐτὸν εἰς Αἴγυπτον ἵνα ἀναγγεῖλῃ τὰ περὶ αὐτοῦ εἰς τὸν ἀδελφόν του Ἰσμαὴλ Φερῆκ Πασᾶν καὶ προλειάνῃ τὰ κατὰ τὴν συνάντησίν των. Ὁ Ἀντώνιος, ὡς νεώτερος, συγκατένευσε πρῶτος νὰ ἐπισκερθῇ τὸν Ἰσμαὴλ εἰς Αἴγυπτον, ἐπὶ τῇ ὑποσχέσει τούτου ὅτι ἔμελλε νὰ τὸν ἀντεπισκερθῇ εἰς Ἀθήνας. Ἀλλὰ πολλὰ προσκόμματα ἐβράδυναν ἐφ' ἱκανὸν τὴν ἔλευσιν τοῦ Παππαδάκη, ἐπὶ τοσοῦτον δ' ἐκλονίσθη ἡ πεποίθησις τοῦ Ἰσμαὴλ εἰς τὰ λεγόμενα τοῦ Καμπάνη, ὥστε ὑποπτευθεὶς

στασιν πρωτύπου τεχνικοῦ Σχολεῖου ἐν Κρήτῃ. Ὁ φεῖλουσι δὲ τούτο κατὰ πολὺ εἰς τὴν ἔμπνευσιν τοῦ μαρτίου Παππαδάκη.

(α) Πολλάκις ὁ μ. Παππαδάκης καὶ προφορικῶς καὶ δι' ἐπιστολῶν μοι συνέστησε νὰ ἐρευνῶ περὶ τοῦ ἀδελφοῦ του Φριστοφόρου. Καὶ ὁ Ἰσμαὴλ Φερῆκ Πασᾶς μοι ἐξέφραζε τὴν θλίψιν του διότι δὲν κατῶρθωσε νὰ τὸν ἀνεύρῃ.

μὴ οὗτος ἐξ ἰδιοτελοῦς τινος σκοποῦ ἐξεμεταλλεύετο τὴν εὐπιστίαν του καὶ ἐπλαττεν ὄλωσ ἀνυπάρκτους ἱστορίας περὶ τοῦ ἀδελφοῦ του ἀπέβαλεν ἡμέραν τινὰ μετ' ὀργῆς τὸν Καμπάνην καὶ τῷ ἀπηγόρευσε πᾶσαν πλέον περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ὁμιλίαν. Ἐν τούτοις ὁ Παππαδάκης, μετὰ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον, ἠδυνήθη τέλος πάντων νὰ μεταβῆ εἰς Αἴγυπτον. Ὁ Ἰσμαὴλ Φερῆκ Πασᾶς κατεῖχε τότε τὸ ἀξίωμα τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπὸ τὸν Ἀντιβασιλέα Σαῖτ Πασᾶν, ἀξίωμα ὅπερ ἐτήρησε μέχρι τοῦ θανάτου του. Εἶναι γνωστός τοῦ ἀντιβασιλέως τούτου ὁ ἐπιδεικτικὸς ὑπερδιοργανώσεως τοῦ στρατοῦ ζῆλος καὶ εὐκόλως δύναται τις νὰ φαντασθῇ τί ὑπέφραεν ὑπουργός τῶν στρατιωτικῶν ζηλωτῆς ἐπίσης καὶ εὐσυνειδήτος. Ὁ στρατὸς ἦτον εἰς ἀένναον κίνησιν, στρατοπέδα ἐπὶ στρατοπέδων συνεροτοῦντο, καὶ πρὶν ἢ μοῖρὰ τις στρατοῦ πῆξῃ τὰς σκηνὰς αὐτῆς εἰς τι μέρος, ἐλάμβανε διαταγὴν νὰ ἀπέλθῃ ἀλλαχοῦ, ὁ δὲ Ἰσμαὴλ ἠναγκάζετο νὰ τρέχῃ ἀδιακόπως νυχθημέρον ὅπως ἱκανοποιῆ τὰς παραλόγους ἰδιοτροπίας τοῦ κυρίου του. Ἐν τοιαύτῃ στιγμῇ ἀνωμάλῳ ἔφθασεν ὁ Παππαδάκης εἰς Ἀλεξάνδρειαν. Ὑπὸ τὸν φλογερὸν τῆς Αἴγυπτου ἥλιον διατρέχων ἐπὶ δύο ἡμέρας τὰς μεταξὺ Ἀλεξάνδρειας, Γαβαρίου καὶ τῶν πέριξ ἐκτάσεις δεκινδύνευσε τὴν ζωὴν του, ὁ δὲ Ἰσμαὴλ δὲν κατῶρθου νὰ τὸν περιμείνῃ εἰς ὃν ὥριζεν αὐτῷ τόπον συνεντεύξεως. Τέλος ἐν ὄρα μεσονυκτικῷ ἐδέχθη αὐτὸν ὑπὸ τὴν σκηνὴν του ἐν Γαβαρίῳ, ἐν μέσῳ τοῦ στρατοπέδου. Πρὶν ἢ τὸν ἐναγκασθῆ ἠθέλησε νὰ βεβαιωθῇ ὅτι δὲν γίνεται θῆμα ἀπάτης πλάνου τινος· ὁ Παππαδάκης ὑπέμνησεν αὐτῷ μυστικὰ ὡς σύνθημα ἀναγνωρίσεως τὴν τελευταίαν ἐντολήν, ἣν ἔδιδεν ὁ Ἰσμαὴλ εἰς τοὺς ἀδελφούς του ὅτε ἀπήγοντο εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν. «Προσέχετε καλῶς, ὅτι καὶ ἂν σᾶς κάμνουν μὴ τουρκεύσητε». Ἀλλ' ὁ Ἰσμαὴλ, δι' ὃν τοιαύτη ἀνάμνησις ἦν καίριον τραῦμα, προσεποιήθη ὅτι δὲν ἐνόησεν, πλησιάσας δὲ τὸν Ἀντώνιον ἠρέυνησε τὴν κεφαλὴν του ἐν ἧς ἀνεῦρε τὸ σημεῖον τραύματος, ὅπερ ἐποίησεν αὐτῷ παίζων διὰ λίθου κατὰ τὴν παιδικὴν του ἡλικίαν, καὶ οὐδεμίαν ἔχων πλέον περὶ τῆς γνησιότητος τοῦ ἀδελφοῦ του ἀμυριβολίαν ἔπεσεν εἰς τὰς ἀγκάλας του. Λιπόθυμοι σχεδὸν ἔμειναν ἐνηγκαλισμένοι ἐπὶ πολλὴν ὥραν χωρὶς νὰ δύνανται ν' ἀνταλλάξωσι πλέον λέξιν. Τὰ δάκρυα αὐτῶν ἔρρον ποταμῆδόν. Μετὰ τριάκοντα καὶ τριῶν ἐτῶν χωρισμὸν συνηνητῶντο οἱ δύο ἀδελφοὶ εἰς οὓς μετ' οὐ πολὺ προσετέθη καὶ ὁ ἕτερος, Ταγματάρχης τοῦ πυροβολικοῦ, συναναμιγνύων τὰ δάκρυα τῆς χαρᾶς του εἰς τὰ ἐκεί-

νων. Ἄλλ' εἰς οἷα ἀντίθετα σημεῖα ὠδήγησεν αὐτοὺς ἡ Εἰμαρμένη!

Ὁ Ἀντώνιος Παππαδάκης ἔβλεπε μετ' ἄλλους ψυχικοῦ τοὺς δύο του ἀδελφοὺς ἐν τῷ Ἰσλαμισμῷ, καὶ παρηγορεῖτο μὲν ὡς πρὸς τὸν νεώτερον, καθαρῶς ἐλευθερόφρονά ὄντα, ἐθλίβετο ὅμως καιρίως βλέπων τὸν Ἰσμαὴλ ἀφοσιωμένον εἰς τὸν Ἰσλαμισμὸν. Καὶ ἡ τελευταία δ' ἀκτίς ἐλπίδος ἐξηλείφθη ἐκ τῆς καρδίας του, ὅτε διεκινδύνευσεν ἐν στιγμῇ αἰσθηματικῶν διαχύσεων πλαγίαν τινα ἐρώτησιν περὶ τῶν πεποιθήσεων του. Ἄν μὲ ἀγαπᾷς, τῷ εἶπεν ὁ Ἰσμαὴλ Φερῆκ Πασᾶς, μὴ μὲ ἐρώτα περὶ τῆς θρησκείας μου. Δὲν ἔμενε πλέον ἀμφιβολία ὅτι εἰλικρινῶς εἶχεν ἀσπασθῆ τὸν Ἰσλαμισμὸν. Ἀλλὰ καὶ οὕτως μυρία ἐτεχνάσθη ὁ Παππαδάκης ἵνα πείσῃ τὸν ἀδελφὸν του νὰ ἐπισκεφθῆ τὰς Ἀθήνας. Πᾶσα ὅμως αὐτοῦ προσπάθεια καὶ πᾶσα ὑπόσχεσις τοῦ Ἰσμαὴλ Φερῆκ Πασᾶ ἔμειναν ἄκαρποι. Μόνον περιπαθεῖς ἐπιστολάς ἐλάμβανεν ὁ Παππαδάκης ἐν Ἀθήναις παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἰσμαὴλ. Ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ εἶχεν ἀποβιώσει ὁ ἔτερος τῶν ἀδελφῶν.

Μετὰ τὴν εἰς Ἀθήνας ἐπάνοδον αὐτοῦ ἐξηκολούθησεν τὸν ἥσυχον, μεμετρημένον καὶ εὐεργετικὸν αὐτοῦ βίον. Ἀνεμίχθη εἰς πᾶν ὅ,τι χρήσιμον καὶ φιλόφρονον, συντελῶν δι' ἀόκνου ζήλου καὶ νοήμονος ἐνεργείας εἰς εὐδόωσιν παντός καλοῦ. Τίς θέλει ποτε λησμονήσῃ ἐπὶ παραδείγματι τὸν ζῆλον μεθ' οὗ εἰργάσθη ὑπὲρ διοργανώσεως καὶ ἀναπτύξεως τοῦ πτωχοκομείου Ἀθηνῶν, τὴν ἐπιμονὴν μεθ' ἧς ἔκρουεν πᾶσαν θύραν ἐκλιπαρῶν ὑπὲρ αὐτοῦ τὸ τάλαντον τοῦ πλουσίου καὶ τὸν ὀβολὸν τῆς χήρας; Τοιαῦτα ἔργα δέονται θεμελίων στερεῶν ἐν ἀρχῇ, δὲν λείπουν δὲ φιλόφρονες, οἵτινες προσιθιέντες λίθον ἐπὶ λίθου ἐπιστεγάζουσι τὸ οἰκοδόμημα. Εἰς τοιαῦτα ἔργα κατεγίνετο πάντοτε ἀθροῦδως καὶ ἀνευ ἐπιδείξεως ὁ Ἄντ. Παππαδάκης μέχρις οὗ ἐξεργάσθη ἡ ἀξιολογημένη ἐπαναστάσις τῆς ἰδιαιτέρας αὐτοῦ Πατρίδος Κρήτης κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1866.

Οἱ ἐν Ἀθήναις κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ζῶντες δύνανται κάλλιον ἐμοῦ νὰ γνωρίζωσιν ὁποῖας ἀρετάς σπανίου πατριωτισμοῦ καὶ αὐταπαρνήσεως, ζήλου ἐξᾴλλου καὶ δραστηριότητος ἀνέπτυξεν ὁ ἀείμνηστος Ἀντώνιος Παππαδάκης. Ἐνῷ ὁ ἐν Αἰγύπτῳ ἀδελφός του, Ὑπουργός τῶν Στρατιωτικῶν Κράτους συντεταγμένον καὶ πλουσίον, παρεσκεύαζε στρατοὺς καὶ στόλους καὶ ἐξαπέστειλεν εἰς ὑποδούλωσιν τῆς πατρίδος του Κρήτης πολυάριθμον αἰγυπτιακὸν στρατὸν, ἀφθόνως ἐφοδιασμένον δι' ὅλων τῶν ἀναγκαίων, ἐπίκουρον τῶν αυτοκρατορικῶν στρατῶν τοῦ Σουλτάνου, ὁ Ἀντώνιος

Παππαδάκης ἐδίδεν ὠθησιν δραστηρίαν εἰς τὰς ἰδιωτικὰς παρασκευὰς πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἐπαναστάσεως καὶ ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος του ἀπὸ τοῦ τουρκικοῦ ζυγοῦ. Γενόμενος Ταμίας τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κρητικοῦ ἀγῶνος καὶ συνεργαζόμενος μετ' ἄλλων ἐγκρίτων τοῦ Ἔθνους ἀνδρῶν, διαπρεπόντων ἐπὶ φιλοπατρίαν καὶ ἀρετῇ δὲν ἔζη καὶ δὲν ἀνέπνευεν εἰμὴ διὰ τὴν προσφιλεῖ του Κρήτην καὶ τὸν ἱερόν αὐτῆς ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνα. Χωρὶς νὰ ἐλαττώσωμεν παντάπασιν τὴν ἀξίαν καὶ τὴν τιμιότητα τῶν συναδέλφων του μελῶν τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ ὁμολογήσωμεν καὶ θὰ συνομολογήσωσι πάντες μεθ' ἡμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ Ἀντωνίου Φ. Παππαδάκη εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ἐκείνην ἦτον ἐχέγγυον περισσῶν ὑπὲρ εὐδοίας τῶν ἔργων αὐτῆς. Τοσαύτην ἐμπιστοσύνην ἐνέπνευεν ἡ ἄκρα αὐτοῦ τιμιότης καὶ ἡ ἀμέριστος φιλοπατρία. Ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλον λόγον ὑπῆρξε χρησιμώτατος εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ἐκείνην. Δὲν εἶχον ἔτι εἰσρεύσει εἰς τὸ Ταμεῖον τῆς Ἐπιτροπῆς αἱ συνεισφοραὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ Ἑλλήνων, αἱ δὲ ἀνάγκαι τῆς ἐπαναστάσεως, κατὰ τὰ πρῶτα αὐτῆς βήματα, ἦσαν πολλὰ καὶ μεγάλα. Ἐλείπον ὄπλα, ἔλειπον μόλυβδος καὶ πυρίτις, ἔλειπον δέρματα καὶ ἐνδύματα ἔλειπον τὰ πάντα, καὶ ἀνευ αὐτῶν ἡ ἐπανάστασις ἀπέθνησκε κατὰ τοὺς πρώτους τῆς ἐκρήξεως αὐτῆς μῆνας. Ὁ Παππαδάκης τότε δὲν ἐδίστασεν οὔτε στιγμὴν. Ἦνοιξε τὸν ἴδιον θησαυρὸν καὶ προκατέβαλε τὰ διὰ τὴν ἐπανάστασιν ἀναγκαῖα χρήματα, ἑκατοστῶς χιλιάδων δραχμῶν. Ἡ ὑπογραφή αὐτοῦ ἦτον ἀνεξελέγκτως δεκτὴ ἀπανταχοῦ, τὴν ἐχρησιμοποίησε λοιπὸν. Ἐνταῦθα ζητῶ συγγνώμην ἀπὸ τῆς μνήμης τοῦ ἀνδρός ἐὰν τολμῶ νὰ καταστήσω γνωστὸν εἰς τὸ δημόσιον ὅ,τι μοὶ διηγήθη τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1875, ὅτε εἶδον αὐτὸν ἐν Ἀθήναις. «Κατὰ τὴν ἀκμὴν τοῦ Κρητικοῦ πολέμου, μοὶ εἶπεν, ὅτε αἱ ἐπιτυχίαι τῶν ἐλληνικῶν ὄπλων ἐνίσχυσον τὰς περὶ ἀπελευθέρωσιν τῆς Πατρίδος μας ἐλπίδας, ἀλλ' ἡ ἔλλειψις τῶν πρὸς συντήρησιν αὐτῆς μέσων εἶχεν ἡμᾶς εἰς μεγάλην ἀνησυχίαν, συνέλαβον τολμηροτάτην ἀπόφασιν, ἢν μικροῦ δεῖν ἐξετέλουν. Ἐβλεπον ὅτι ἡ ὑπογραφή μου ἦτο δεκτὴ ἀνευ δυσκολιῶν καὶ ὅτι ἡδυνάμην δι' αὐτῆς νὰ εὐρω ὅσα ἤθελον χρήματα διεννοήθην λοιπὸν ἡμέραν τινα νὰ δαναισθῶ ὅθεν ἡδυνάμην, καὶ δὲν θὰ ἐδυσκολευόμην νὰ εὐρω τρία καὶ ἐπέκεινα ἑκατομμύρια δραχμῶν. Διὰ τοιούτου ποσοῦ ἤλπιζα ὅτι θὰ ἐσώζετο ἡ Κρήτη καὶ μετ' αὐτῆς τὰ χρηματικὰ τῶν δανειστῶν μου, ἀν ὅμως ἡ δυστυχὴς νῆσος ἐπιπτεν, ὅπως καὶ συνέβη βραδύτερον, ἐγὼ θὰ ἐκφυττόμην εἰς κατάστασιν πτω-

χεύσεως, θὰ μὲ ἀνεκέρυττον ἴσως ἄτιμον καὶ θὰ ἀπέθνησκον ἐν τῷ ὄνειδι, μόνην ἔχων ἐνδύμυχον ἀνακούφισιν καὶ δικαιολογίαν ὅτι δὲν ἠδίκητα ἐξ ἰδιοτελείας ἀλλ' ἵνα σώσω τὴν Πατρίδα μου. Ἡ ἰδέα αὕτη μὲ ἐβασάνισεν ἐπὶ πολλὰ ἡμερονύκτια. Κατεκλινόμην καὶ ἠγειρόμην μετ' αὐτῆς. Καὶ ἐνν κατώρθουν ὀλίγον νὰ κλείσω τοὺς ὀρθαλοῦς μου, εὐθὺς ἐπαρουσιάζετο ἐνώπιόν μου ἡ Κρήτη μὲ τοὺς ἀνδρείους τῆς πολεμιστὰς καὶ μὲ τὰ ρακένδυτα καὶ πειναλέα γυναικόπαιδά της, καὶ ἐζήτουν πυρίτιδα καὶ ἄρτον. Ἀφουρνιζόμεν ἔντρομος καὶ ἀποφασισμένος νὰ ἐκτελέσω τὴν παράβολον ταύτην ἰδέαν, ἀλλὰ πάραυτα μὲ ἀνεχαίτιζε τὸ αἶσθημα τῆς τιμῆς καὶ τῆς δικαιοσύνης· καὶ ἐπὶ τέλους ἐνίκησεν δριστηκῶς ἡ διάνοια τὴν καρδίαν. Τοιαῦτα κατὰ λέξιν σχεδὸν μοὶ διηγεῖτο ὁ ἀείμνηστος ἀνὴρ, ἀποδεικνύοντα μέχρι τίνος σημείου ἦσαν ἀνεπτυγμένα ἐν αὐτῷ τὰ ἱερώτατα αἰσθηματικὰ τῆς φιλοπατρίας, τῆς τιμῆς καὶ τῆς δικαιοσύνης.

Ὅτε κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐπαναστάσεως ἡχημαλωτίσθησαν ἐν Βρῦσαις πεντακισχίλιοι περίπου Αἰγύπτιοι τακτικοὶ μετὰ τοῦ ἀρχηγοῦ των Σαχὴν Πασᾶ, ὁ ἀντιβασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου, θεωρῶν τὴν στρατιωτικὴν αὐτοῦ τιμὴν προσβεβημένην καὶ θέλων νὰ τὴν ἱκανοποιήτῃ, ἀπέστειλεν εἰς Κρήτην αὐτὸν τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν Ἰσμαὴλ Φερῆκ Πασᾶν, μετὰ νεοῦ στρατοῦ ἵνα ἀναλάβῃ τὴν ἀρχηγίαν ὅλων τῶν αἰγυπτιακῶν στρατευμάτων. Τὴν 4/13 Ἰουλίου 1866 ἀνεχώρησεν ἐξ Αἰγύπτου διὰ Κρήτην ὁ Ἰσμαὴλ Φερῆκ Πασᾶς. Ἄλλος κατέλαβεν τὴν ψυχὴν τοῦ Παππαδάκη, ἀλλ' ἔτι μάλλον ἐνέτεινε τὰς δυνάμεις του ὑπὲρ τοῦ Κρητικοῦ ἀγῶνος. Οἱ δύο ἀδελφοὶ ἀντηγωνίζοντο ἔρωμένως. Ὁ Ἰσμαὴλ Φερῆκ Πασᾶς μετέσχε τῆς ἐπιθέσεως κατὰ τῆς Μονῆς τοῦ Ἀρχαδίου, οὐτινος ἡ ἡρωικὴ πτώσις θὰ κοσμήσῃ αἰωνίως ὡς ὀδάμας τιμαλφῆς παρὰ τὸ Μεσολόγγιον καὶ τὸ Κοῦγκι τὸ διάδημα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐλευθερίας. Πολλῶν ἄλλων συμπέσχε μαχῶν καὶ βεβαίως πολλὰς εἰς τὰ μυχιατάτα τῆς καρδίας του, ὅσον καὶ ἀν ἦτο ἀποξενωμένος τῆς Πατρίδος του, θὰ ἠθάνθη ἐνδύμυχον εὐχαρίστησιν ἐπὶ τῇ ἀνδρείᾳ καὶ τῷ ἡρωϊσμῷ τῶν συμπατριωτῶν του. Ἄλλ' ἡ Εἰμαρμένη ἐπέκλωσεν αὐτῷ σκληρὸν τέλος. Ἐξστράτευσεν κατ' αὐτοῦ τοῦ τόπου τῆς γεννήσεώς του, κατὰ τοῦ Λασιθίου. Πγύμηνος Μουσουλμανικῶν ὀρδῶν ἐμελλεν ἰδιοχείρως νὰ κτυπήσῃ θανάσιμον κτύπημα κατὰ τοῦ τόπου τῆς γεννήσεώς του, νὰ ἴδῃ τὸν καπνὸν τῆς καταστροφῆς καὶ τῆς ἐρημώσεως ἀναθρώσκοντα ἀπὸ τῶν χωρίων τοῦ Λασιθίου, καὶ ἀπὸ αὐτῆς ἔτι τῆς οἰκίας τῶν πατέρων του ἐν ἣ ἐγεννήθη καὶ εἶδε τὸ ρῶν. Ἄλλ' ἡ Θεῖα Πρόνοια

δὲν ἐπέτρεψεν αὐτῷ νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ σκληρὸν τοῦτο καθήκον κατὰ τὴν ἔννοιαν, ἣν ἀποδίδει εἰς τὴν λέξιν τὸ Μουσουλμανικὸν λεξικόν. Εἶναι ἄγνωστον ἀν σφαῖρα εὐτυχῆς ἡ νόσος ὄξεια ἔκοψεν τὸ νῆμα τῆς ζωῆς του. Ἀλλ' εἶναι βέβαιον ὅτι ἀπέθανεν ἀντικρύζων τὰ ὄρη τοῦ Λασιθίου. Ὁ νεκρὸς αὐτοῦ μετηνέχθη εἰς Ἀλεξάνδρειαν τεταριχευμένος καὶ ἐκηδεύθη μετ' ἐξαιρετικῶν τιμῶν.

Ὁ Παππαδάκης ἐθρήνησε τὸν θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ του, ἀλλ' ἐθρήνησε μάλλον διότι ἀπέθανεν ἐν τῷ Ἰσλαμισμῷ καὶ πολυμῶν κατὰ τῆς Πατρίδος του. Δὲν εἶχεν ὅμως τότε καιρὸν νὰ χάνῃ εἰς θρήνους. Ἡ καρδιά του καὶ ὁ νοῦς του κατεῖχοντο ἀπὸ ἐν καὶ μόνον αἶσθημα, μίαν μέριμναν, πῶς νὰ ὑπηρετήσῃ τελειόφρονος τὸν ἀγῶνα τῆς Κρήτης. Δυστυχῶς ἡ ἡρωϊκὴ νῆτος ἤρχισεν νὰ κλονίζεται. Κρήτη καὶ Ἑλλάς ἐξηντλοῦντο εἰς τὸν ἀμείλικτον ἐχθρὸν τῆς νήσου προτετέθη μάλλον ἀμείλικτος ἡ διπλωματία. Ὑπέγραψε τὴν καταδίκην τῆς ἡρωϊκῆς νήσου, καὶ μετ' οὗ πολὺ ἔπεσεν αὕτη αἱματόρροτος καὶ ἐξηντλημένη Παριστάμενος ὁ Παππαδάκης εἰς τὸ ψυχορράγημα τῆς ἐπαναστάσεως κατελήθη ὑπὸ τοσαύτης ψυχικῆς ὀδύνης, ὅτι ἐμεινε ἀγροπνος καὶ ἀσιτῆς ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας καὶ νύκτας. Ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἔπεσαν αἴφνης ὅλοι τοὺς οἱ ὀδόντες, νευρική πάθησις κατέλαβεν αὐτὸν, ἐκλαίεν ἀδικόπως ὡς παιδίον καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ τὸν παρηγορήσῃ. Μεταχρησάμενος ἀνίατος ἐκυρίευσεν αὐτὸν, ἐπέζητει τὸν θάνατον. Μάτην προσεπάθουν οἱ ἰατροὶ νὰ θεραπεύσωσι τὴν νόσον αὐτοῦ, ἡ νόσος του εἶχε φουλάξῃ τὴν καρδίαν του, ἣν ἔτρωσε καιρίως ἡ πτώσις τῆς Κρήτης. Συνεβούλευσαν αὐτῷ μακρὰ καὶ δικαστικὰ ταξίδια καὶ ἀποχὴν ἀπὸ παντός, ὅτι ἠδύνατο νὰ τῷ ἀνακησῇ τὴν Κρήτην, μόλις δὲ μετὰ πολλὴν χρόνον ἀνελάβεν ὀπισσοῦν ἀλλ' οὐχὶ ἐντελῶς. Ὅτε εἶδον αὐτὸν ἐν ἔτει 1875, δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατηθῇ ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ μοὶ διηγήθῃ τὰ τοῦ Κρητικοῦ ἀγῶνος. Ἐκλαίεν καὶ πάλιν ἀκατασχέτως καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ κινήσῃ τοὺς κλαυθμούς του ὅτανκις ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἀτυχῆς ἐκείνης ἀλλ' ἐνδόξου ἐν Κρήτη μονομαχίας τοῦ Ἑλληνικοῦ κατὰ τῆς Ὀθωμανικῆς αυτοκρατορίας. Τοσαύτον βῆθαι καὶ ὀδυνηρὸν τραῦμα ἀρῆκεν εἰς τὴν ψυχὴν του ἡ ἀποτυχία τῆς Κρητικῆς ἐπαναστάσεως.

Ἄλλ' ὁ Παππαδάκης ἐμελλε νὰ θέσῃ τὴν κορωνίδα εἰς τὸ ἔργον τῆς φιλοπατρίας, εἰς ὃ ἀφιέρωσε τὸν βίον του διὰ τῆς διαθίχης, ἣν κατέλιπεν ἅπασαν τὴν περιουσίαν αὐτοῦ ἐξ ἐνός καὶ ἐπέκεινα ἑκατομμυρίου δραχμῶν ἐκληροδοτήσας εἰς τὸ Ἑθνικὸν Πανεπιστήμιον καὶ εἰς ἄλλα φιλανθρωπικὰ καὶ φιλεκπαιδευτικὰ

καταστήματα. Πᾶν σχόλιον εἰς τοιαύτην γενναίαν πράξιν εἶναι περιττόν. Προσέθηκεν ἄφθονον ἔλαιον εἰς τὸν λύχνον τῆς Παιδείας, ὅστις καταυγάζει τὸν Ἑλληνισμὸν καὶ ὁδηγεῖ αὐτὸν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς προγονικῆς εὐκλείας.

Τοσαῦτα μόνον ἐξ ὑπογείου μνημονεύομεν περὶ τοῦ βίου τοῦ ἀριδίου ἀνδρός, ἀτελῆ μὲν ἀλλ' ἱκανὰ πρὸς χαρακτηρισμὸν αὐτοῦ. Νοήμων, εὐπαιδευτος, εἰς ἄκρον τίμιος, φιλόανθρωπος, εὐεργετῶν ἄνευ ἐπιδειξίως, ἀπλοῦς τοὺς τρόπους καὶ λιτὸς τὴν διαίταν, ὁ Α. Φ. Παππαδάκης δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς παράδειγμα ἀξιόμιμητον μέλους τῆς κοινωίας. Ἄλλ' ἢ ἄνευ ὀρίων φιλοπατρία αὐτοῦ, ἢ εἰς τὴν Πατρίδα ψυχῆ καὶ σώματι ἀφοσίωσις αὐτοῦ, αἱ θυσίαι ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς Πατρίδος τοῦ Κρήτης, ὁ ὑπὲρ τῶν γραμμάτων ζήλος τοῦ καὶ ἡ χάρις αὐτῶν ἀφιέρωσις εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ὁλοκληροῦ τῆς περιουσίας τοῦ, πλοῦτου οὐχὶ εὐκαταφρονήτου συγκομισθέντος ἐντίμως καὶ ἐν ἰδρώτι τοῦ προσώπου τοῦ, ταῦτα πάντα ἀναβιδάζουσι τὸν ἀείμνηστον Ἀντώνιον Φ. Παππαδάκην εἰς τὴν τάξιν τῶν μεγάλων εὐεργετῶν τῆς Πατρίδος. Τὸ ὄνομά τοῦ θὰ μένη ἀθάνατον καὶ θὰ τιμᾶται παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις, ὅπως τὰ τῶν Ζωσιμάδων καὶ Καπλανῶν, Βερναρδάκη, καὶ τοῦ σίτζα, Στουριάρη κλπ. εἰς τὴν χορείαν τῶν ὁποίων διακαίως κατατάσσεται.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ 14/26 ἰανουαρίου 1879.

Α. Φ. ΛΙΜΠΡΙΤΗΣ.

Ἡ ἀκαδημαϊκὴ Σύγκλητος ἐν πλήρει συνεδριάσει αὐτῆς ἀναγράψασα τὸν Ἀντώνιον Φ. Παππαδάκην ὡς μέγαν εὐεργέτην τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου ἀπεφάσισε νὰ γίνῃ δημοτελεὶς μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς αὐτοῦ τῇ 3 τρέχοντος μηνὸς Φεβρουαρίου, ἐν ᾧ τῇ ἐντολῇ αὐτῆς θέλει ἐκφωνήσῃ κατάλληλον λόγον ὁ Πρύτανης κ. Ν. Μ. Δαμαλάς νὰ χαραχθῇ χρυσοῖς γράμμασι τὸ ὄνομά τοῦ εἰς μίαν τῶν στηλῶν τῶν εὐεργετῶν τοῦ Πανεπιστημίου μετὰ τὸ ὄνομα τοῦ πρώην Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος "Οθωνος" ν' ἀναστηλωθῇ ἡ προτομὴ αὐτοῦ εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ Πανεπιστημίου, ἢ δὲ εἰκὼν αὐτοῦ ν' ἀναρτηθῇ ἐν τῷ δωματίῳ τῆς Συγκλήτου μετὰ τῶν εἰκόνων τῶν ἀοιδίμων εὐεργετῶν Δ. Βερναρδάκη, Δ. Πλατογένους καὶ Ἀναγίου Βατοπαϊδίου πρὸς δὲ νὰ κατασκευασθῇ Μουσικεῖον διὰ δαπάνης 12 χιλιάδων δραχμῶν ὑπὸ γνωστοῦ ἀριστοτέχνου.

Α Π Α Ν Θ Ι Σ Μ Α

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΩΝ

Δέον τὰ τέλη τῶν πραγμάτων ἡμᾶς προδρᾶν, καὶ οὕτω τὴν τούτων ἐγχείρησιν ποιῆσθαι. (Χαβρίου)

Οὐδ' ἔνεκεν ζῆν ἐθέλεις καὶ ἀποθανεῖν μὴ κατόκνει. (Βασιλείου)

Ἡ ἐν γήρῳ σωφροσύνη, οὐ σωφροσύνη, ἀλλ' ἀκολασίας ἀδυναμία. (τοῦ αὐτοῦ)

Σώφρων ἐστὶν οὐ τῶν κωλυμένων μὴ ἀπτόμενος, ἀλλ' ὁ τῶν συγχωρουμένων φερόμενος. (Γαμβλίου)

Οὔτε πῦρ ἱματίῳ περιστεῖλαι δυνατόν, οὔτε αἰσχρὸν ἀμάρτημα χρόνῳ. (Πλουτάρχου)

Αἱ μὲν ποδῆρεις ἐσθῆτες τὰ σώματα, αἱ δὲ ὑπέρμετροι περιουσίαι τὰς ψυχὰς ἐμποδίζουσι (τοῦ αὐτοῦ)

Ὁ μὲν οἶνος συµμεταβάλλει τοῖς ἀγγείοις· ὁ δὲ πλοῦτος, τοῖς τῶν κεκτημένων τρόποις. (Σωκράτους)

Οἱ σπουδάζοντες ἐν τοῖς γελοίοις, ἐν τοῖς σπουδαίοις γίνονται καταγέλαστοι. (Κάτωνος)

Ἔοικεν ἡ τύχη φαύλῳ ἀγωνοθέτῃ, πολλάκις γὰρ τοὺς μὴ νικήσαντας στεφανοῖ. (Πλουτ.)

Τοὺς ἄφρονας ὁ χρόνος, τοὺς δὲ φρονίμους ὁ λόγος τῆς λύπης ἀπαλλάττει (Ἐπικτήτου)

Οἴους ἂν ἐράνοὺς ἐνέγκῃς τοῖς γονεῦσι, τοιοῦτους καὶ αὐτὸς ἐν τῷ γήρῳ παρὰ τῶν τέκνων προσδέχου. (Θαλ. Μιλήσιος)

ΠΟΙΗΣΙΣ

Αἰ ἐπιθυμίαι
(Η. Τανταλίδου)

Γιατὶ δὲν εἶμαι ἡ δροσοῦλα
στὸ χορταράκι τὸ χλωρὸ
Ὅπου κοιμᾶται ἡ βοσκοῦλα
τὸ βράδυ μετὰ τὸ χορδ.

Γιατὶ δὲν εἶμαι τ' ἀεράκι
ποῦ γύρω τῆς λιγοθυμᾶ
Ὅτ' ἀθῶο λουλουδάκι
π' ἀρθεῖ στὸ πόδι τῆς αἰμά.

Γιατὶ δὲν εἶμαι τὸ πουλάκι
γλυκὰ γλυκὰ ποῦ κελαιδεῖ
Κι' εἶνα φιλι μ' ἐν φυλλαράκι
τῆς ρίχνει ἀπὸ τὸ κλαδί.

Γιατὶ δὲν εἶμαι τ' ὄνειρό τῆς
ποῦ τὴν κρατεῖ σιωπηλᾶ
Τὴν ξαναφέρει στὸν χορδ τῆς
καὶ μέσ τὸν ὕπνο τῆς γελᾶ.

Ὅς ἤμουν κὰν ὅταν ἐυπνήσῃ
τῆς κρύας βρύσης τὸ νερὸ
Ποῦ θὰ ριφθῇ καὶ θὰ δροσίση
τὸ πρόσωπό τῆς τ' ἀρθροῦ.

Ὅς κὰν ὅς ἤμουν τὸ ἀρνάκι
ποῦ θ' ἀγκαλιάση τὸ πουρνὸ
Θὰ τοῦ κρεμάση κουνουράκι
καὶ θὰ τὸ βγάλῃ στὸ βουνό.

Rarcarolle «Viens, Mina, le soir est beau»

Par Meyerbeer
(Πορθημευτικόν) (1).

Ἐραστος εἶναι ἡ βραδυά,
Ἰὼ, ἔξυμνος πρέει.
Τὸ κύμα σοὶ πρὸς μείλιξ.
Καὶ ἡ πορθημὸς μου πλέει.

(1) Λόγιος συμπολίτης κατὰ μίμησιν τῶν Γάλλων μετήνεγκεν εἰς ἑλληνικὴν ποίησιν διαφόρους τῶν Γερμανικῶν μελωδιῶν, ὧν μία ἐστὶ καὶ ἡ ἀνωτέρω, καὶ ἃς θέλομεν δημοσιεύει θέτοντες ἐπὶ κεφαλῆς ἀκριβοῦς σημείωσιν τῶν συγγραφέων καὶ τοῦ εἶδους τῶν ἀσμάτων.

Γαμβροῦ ὁ μὲν ἐπιτυχῶν, εὖρεν υἱόν· ὁ δ' ἀποτυχῶν, ἀπώλεσε καὶ θυγατέρα. (Σόλωνος)

Θυγάτηρ ἀλλότριον κτῆμα ὑπάρχει τῷ πατρί. (Ἐπικτήτου)

Ἄρχεσθαι μὴ μαθῶν, ἄρχειν μὴ ἐπιχειρεῖ. (Κλειτάρχου)

Κακὸν αἰ γυναῖκες! ἀλλ' ὅμως ὦ Δημόται! οὐκ' ἐστὶν εὐρεῖν οἶκον ἄνευ κακοῦ. (Πυθαγόρου)

Δημοσθένης ἐρωτηθεὶς τί ἄνθρωπος ἔχει θεομοιον θεῶ; ἔφη· τὸ εὐεργετεῖν καὶ ἀληθεύειν

Ἀντισθένης ἐρωτηθεὶς, τί ἐστὶν ἑορτή; ἔφη· γαστριμαργίας ἀφορμή.—

Ὁ Οἰνοπίδης ὁποῖα ἡ φύσις τοῦ ἀνθρώπου ἐστὶν τοιοῦτον ἔφασκε εἶναι καὶ τὸν λόγον.—

Δημάδης ὁ ρήτωρ ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος, τί ἡ γῆ βαρύτερον βαστάζει, ἔφη· ἄνθρωπον ἀπαίδευτον.

Νικοκλῆς τοὺς ἰατροὺς εὐτυχεῖς ἔλεγεν· ὅτι τὰς μὲν ἐπιτυχίας αὐτῶν ὁ ἥλιος ὄρα, τὰς δὲ ἀποτυχίας ἡ γῆ καλύπτει.—

Σοφὸς ἀκούσας παρ' ἰδιώτου ἰατροῦ, ὅτι γέρον γέγονας; ἔφη· ὅτι οὐκ ἔχρησάμην ἰατρῶν.— (Δημοκρίτου)

Διογένης ὁ κυνικός, ὀδυρομένου τινος ἐπειδὴ ἐπὶ ξένης ἐμελλε τελευτᾶν εἶπεν· τί ὀδύρη ὦ μάταιε; πανταχόθεν γὰρ ἡ ὁδὸς ἡ αὐτὴ εἰς Ἄδου.

Στίλβοντα τ' ἄστρα θεωσῶ,
Ἡ γὰρ ὡς σὲ γλυκεῖα,
Τὸ πᾶν κοιμᾶται γρηγορῶ
Ἐρσιωπῆ βαθεῖα.

Πρόσελθ' Ἰὼ, φιλῆ ἀγνή
ς τῆρ Λέμβορ μου τὸ κῆμα
Χωρὶς ἐσὲ θὰ μὴ γενῆ
Ἐλπιδοφθόρον μνήμα!

* Ἄγε, Πληθαῖρα μου καλὴ
νεῖ ἀ ηρ υρωμεία
Πο θυεύσατε σ' τὸν εὐθαλῆ
Τοῦ ἔρωτος λιμένα.

Ω Φ Ε Λ Ι Μ Α.

Φάρμακον σωτήριον κατὰ τῶν χειμέλων. —
Πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἀνατολῆς ὑποφέρουσιν οἱ ἄνθρωποι καὶ πρὸ πάντων αἱ δεσποινίδες κατὰ τὸν χειμῶνα ἀπὸ τὰ χειμέλια κοινῶς ξεπαγιάσματα.

Πολλὰ καὶ διάφορα φάρμακα διεφημίσθησαν πρὸς κατάπαυσιν τοῦ κνισμοῦ καὶ τῶν πόνων. Μεταξὺ δ' ἀπάντων ἀπεδείχθησαν τὰ στυπτικὰ μέσα, ὡς τὰ πλέον καλλίτερα καὶ πρὸ πάντων ἡ Τανίνη.

Ἐάν θέλῃς εὐγενῆς δεσποινὶς ν' ἀνεύρῃς ἀπαλλαγὴν ἐκ τῶν ἐνοχλήσεων τούτων, μεταχειρίζου τὸ ἀκόλουθον φάρμακον, ὅπερ δύνασαι νὰ κατασκευάζῃς καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ σου.

Ἐνωσον 1 δραμ. Τανίνης μετὰ 2 δραμ. καθαρῷ πάχους τοῦ χοίρου ἢ προσφάτου βουτύρου ἀνευ ἄλατος ἢ πομάδας, πρόσθεσον εἰς τοῦτο τὸ μίγμα 4 κόκκους κόνεως λεπτῆς τοῦ ὀπίου (ὀφιονίου) καὶ δι' αὐτοῦ ἐντριβε τὰ ὑπὸ τῶν χειμέλων προσβεβλημένα μέρη.

Διὰ τῆς καθ' ἑκάστην χρησιμοποίησεως τῆς ἀλοιφῆς ταύτης θ' ἀπαλλαγῆς τῶν τοιοῦτων ἐνοχλήσεων. (Λάνδερσρ).

Ἐρανίσματα.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Ἡ χεὶρ νεκροῦ ραπίζουσα Ἱατρον. — Ἀπεβίωσε πρὸ καιροῦ παράφρων ἐν τῷ Φρενοκομείῳ τῆς Ἀγ. Ἀννης νέος τις ἱατρός ὀνόματι Περὶν πολλὰ ἐν τῷ

μέλλοντι ὑπισχνόμενος, καὶ οὐτινος αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς κατὰ τὴν στιγμήν τοῦ θανάτου του ἐντελῶς ἐλευκάνθησαν εἰ καὶ μόλις τριακονταετοῦς. Αἰτία τῆς παραφροσύνης του ὑπῆρξεν ἡ ἀκόλουθος:

Κατὰ τὸν Δεκέμβριον π. π. ε. ὁ κ. Περὶν διετέλει παρασκευαστῆς τοῦ μαθήματος τῆς ἀνατομίας, διδασκόμενος παρὰ τοῦ Ἱατροῦ Δ.

Ἡμέραν τινα ψυχροτάτην, περὶ τὴν ἴην ὥραν τῆς πρωΐας μετέβη εἰς τὴν πρακτικὴν Σχολὴν κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς, ἵνα ἀποπερατώσῃ τὴν ἀνατομὴν πτώματός τινος, ἧς ἐποιήσατο ἕναξιν τὴν προτεραίαν.

Ἀνερχόμενος τὴν κλίμακα συννητήθη μετὰ τοῦ ὑπηρετοῦ τῆς Σχολῆς, ὅστις εἶπεν αὐτῷ ὅτι εἶχεν ἤδη ἀνάψει τὴν θερμάστραν. Ὁ κ. Περὶν ἤλλαξε τότε φόρεμα καὶ ἠτοίμασε τὰ χειρουργικὰ του ἐργαλεῖα, ἔμελλε δὲ ν' ἀρχίσῃ τὸ ἔργον του, ὅτε ἤκουσεν ὑπόκωφόν τινα θόρυβον, ὅστις ἐμβάλων αὐτὸν εἰς ἀνησυχίαν, ἐπέδρασε λίαν ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ αὐτοῦ συστήματος.

Ἀνερευνησας μετ' ἀνησυχίας οὐδὲν ἠδυνήθη ν' ἀνακαλύψῃ καὶ τεθορυβημένο προσῆλθε τῷ πτώματι, οὐτινος ὁ βραχίον πεπηγὼς ἐκ τοῦ ψύχους τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἦτο ὀλίγον ὑψωμένος ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς. Μόλις δὲ τοῦ κ. Περὶν ἐγγίσαντος τὸν ἄμῶν τοῦ ἀγκῶνος καὶ ὁ βραχίον τοῦ πτώματος κατέπεσε παράφρων, ἡ δὲ πεπηγυῖα χεὶρ τοῦ νεκροῦ ἐκτύπησε μετὰ σφοδρότητος τὴν παρειάν τοῦ χειρουργοῦ, ὅστις ἀφήσας τὸ πτώμα ἀπῆλθε δρομαίως τρομερὰς ἐκβάλλων φωνάς.

Μετὰ δύο ὥρας ἦτο παράφρων! Ἐννοεῖται εὐκόλως βέβαια, ὅτι ὁ πεπηγὼς βραχίον θερμανθεὶς ὑπὸ τῆς παρακειμένης θερμάστρας, κατέπεσε φυσικῶς.

Μεταδόσις τοῦ ἐξανθηματικοῦ πυρετοῦ διὰ τοῦ Ταχυδρομείου. — Φαίνεται ὅτι ὁ ἐξανθηματικὸς πυρετός (σκαρλατίνια) δύναται νὰ μεταδοθῇ διὰ τοῦ ταχυδρομείου.

Ἡ Ἀγγλικὴ ἔφημερίς «Lancet» ποιεῖται μνησίων τριῶν παραδειγμάτων τῶν ἐξῆς:

Ὁ Ἱατρός Λάνδ δὲν εἶχε μεταξὺ τῶν πελατῶν του οὐδένα πάσχοντα ἐξ ἐξανθηματικοῦ πυρετοῦ, ὅτε λαμβάνει αἴφνης ἐπιστολὴν φίλου του ἀναγγέλλουσαν αὐτῷ τὸν θάνατον τοῦ τέκνου του. Τὸ τέκνον ἀπεβίωσεν ἐκ σκαρλατίνιας τόσῳ δυνατῆς, ὥστε διεδόθη ἡ ἐπιδημία εἰς τοὺς περὶ αὐτό. Μετὰ μίαν ἐβδομάδα ὁ ἱατρός Λάνδ ἠσθάνθη τὰ πρῶτα τῆς σκαρλατίνιας συμπτώματα.

Ὁ ἱατρός Χιάτ προσεκληθῆ νὰ ἐπισκεφθῇ παιδίον πάσχον ἐκ σκαρλατίνιας καὶ πυρέστον δεινῶς. Οὐδὲν σύμπτωμα σκαρλατίνιας ὑπῆρχεν εἰς τὰ περιχώρα. Ἐξετάσας τὰ αἶτια τῆς ἀσθενείας ὁ ἱατρός, ἐξιχνίασεν, ὅτι οἱ συγγενεῖς τοῦ παιδὸς ἔλαβον ἐκ τόπου, ἐνθα ἐπεπόλαζεν ἡ ἐπιδημία ἐπιστολάς.

Τέλος ὁ ἱατρός Κνῆϊτ εἶδε παιδίον ἀποθνήσκον ἐκ σκαρλατίνιας διότι ἔπαιζεν ἀρεκτῆ ὥραν μετ' ἐπιστολῆν, ἣν ἀρτίως εἶχον λάθει οἱ γονεῖς του ἐκ τινος φίλου εἰς οὗ τὴν οἰκίαν ὑπῆρχεν ἡ σκαρλατίνια.

Σκευασία τοῦ Ἀρλεκίνου.

Ὁ τρόπος τῆς σκευασίας τοῦ φαγητοῦ τούτου, ἀγνώστου τοῖς πολλοῖς, μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ὁ διάτημος συγγραφεὺς τῶν Ἀποκρύφων τῶν Παρισίων κατέστησεν αὐτὸ περιώνυμον, εἶναι ὁ ἐπόμενος.

Εἰς τὴν ἐν Παρισίοις «Ἀγορὰν τῶν τροφίμων» ὑπάχει εἰδική τις τάξις ἐπιτηδευτῶν, οἵτινες τιτοφοροῦνται «Μεταπράται ὀπιῶν κρεάτων». Τὰ παρ' αὐτῶν πωλούμενα εἶδη ἐκαλοῦντο ἄλλοτε Rigatous, ἦτοι ἱπυμενάρια φαγητῶν. Ἄλλ' ἡ δημοτικὴ γλῶττα ὑπεριχύσασα τὰ μετωνόμασεν Ἀρλεκίνους. Τὸ ἐμπόρευμα τοῦτο ἀποτελεῖται ἐκ παντὸς εἶδους τροφίμων, ἅτινα οἱ καλοὶ οὗτοι ἄνθρωποι προμηθεύονται, περισυνάζοντες τὰ περισσεύματα τῶν πλουσίων τραπέζων τῶν Ὑπουργείων, Πρεσβειῶν, Ἀνακτόρων καὶ διαστήμων ξενοδοχείων.

Καθ' ἑκάστην πρωΐαν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι, ἢ οἱ ὑπάλληλοί των, ἐπιβάνοντες ἀμαξίου κλειστοῦ, ὅπας τινος μόνον ἔχοντος πρὸς κυκλοφορίαν τοῦ ἀέρος, περιέρχονται τὰ διάφορα μαγειρεῖα, ὧν τὴν πελατεῖαν ἐφρόντισαν προηγουμένως ν' ἀποκτήσωσι διὰ συμβάσεως καὶ ἐκεῖ, πᾶν ὅ,τι ἀπελείφθη ἐκ τῶν γευμάτων τῆς προτεραίας, ρίπτεται ἀναμῆξ ἐν τῷ κλειστῷ ἀμαξίῳ, καὶ μεταφέρεται μετὰ πάσης προφυλάξεως ἐν ἐν τῷ ἀδύτῳ τῆς ἀποθήκης των.

Τότε ἀρχεται ἡ διαλογὴ τοῦ ἀκατανομάστου τούτου σωροῦ, ἐν ᾧ τὰ ὀρεκτικὰ, τὰ ψητὰ καὶ τὰ ὀσπρικ συμφύρονται μετὰ τῶν καρυκευμάτων καὶ τῶν ὀπωρῶν. Τότε, πᾶν ὅ,τι εὐρεθῆ ὀπωσοῦν ἐνδιάγνωστον ἀποχωρίζεται, καθαρίζεται, συγυρίζεται, καὶ τίθεται ἐντὸς παροψίδος. Ἡ ἐργασία ὅμως αὕτη τῆς καθάρσεως ἐννοεῖται ὅτι γίνεται κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, καὶ μακρὰν τῶν βλεμμάτων τῶν ἀγοραστῶν, διότι κατὰ τὸ ἄξιωμα, ὅπερ εἰς αὐτὴν μάλιστα τὴν περίστασιν πρέπει αὐτῆρως νὰ ἐφαρμόζηται, ἀθέλων

νὰ τρώγῃ μετ' ὄρεξιν, δὲν πρέπει νὰ εἰσέρχηται εἰς τὸ μαγειρεῖον.

Ἀφοῦ ἡ ἐργασία αὕτη τελειώτη, καὶ συναρμοσθῶσι κατὰ τὸ ἐρικτὸν τ' ἀσυνάρμοστα, γίνεται τότε μετὰ δεξιότητος ἡ ἐκθεσις τῶν διαφόρων προϊόντων. Τὰ ἐκλεκτότερα δὲ τεμαχία, τιθέμενα ἐπιτηδείως ἐντὸς εὐευχῶρων δίσκων, καὶ ἐπὶ πυραμίδος λαχωνικῶν, προκαλοῦσιν αὐταρέσκως τῶν διαβατῶν τὴν λαίμαργίαν. Προτέρηγονται τότε οἱ ἀγοραστῆ. Τοσαύτη δ' εἶναι καθεκάστην ἡ ζήτησις τῶν περιφήμων αὐτῶν ἐδεσμάτων, ὥστε οὐδέποτε «Μεταπράτης ὀπιῶν» παρεπονθήη ὅτι δὲν ἐξεπώλησε πρὸ τῆς μιᾶς ἢ τῶν δύο ὥρων Μ. Μ.

Πολλοὶ δυστυχεῖς ἐργάται προτιμῶσιν ἐξ ἀνάγκης τὴν ἀλλόκοτον ταύτην τροφήν, τῆς ὑγειεστέρως μὲν, ἀλλὰ μᾶλλον δαπανηρᾶς, ἣν τὰ μικρὰ τῶν Παρισίων ξενοδοχεῖα παρέχουσιν! Ἀλλὰ μετὰ 10 ἢ 15 λεπτῶν Ἀρλεκίνου δύναται ὀπωσθήποτε νὰ χορηγῶσιν!

Τὸ περιεργότερον ὅμως εἶναι, ὅτι οἱ μεταπράται αὐτοὶ ἔχουσι καὶ πελατεῖαν προνομιοῦχον, ἣν διατρέφουσιν ἐκ τῶν περισυναγομένων περισσευμάτων τῶν μᾶλλον ἱστοκρατορικῶν μαγειρείων. Ἡ πελατεῖα αὕτη ἀποτελεῖται ἐξ ἀνθρώπων εὐπόρων μὲν, ἀλλὰ φιλαργύρων, οἵτινες λάθρα καθεκάστην προτερόμενοι, ἀγοράζουσι τακτικῶς τὸ γεῦμα των ἐκ τῶν ἐπιτηδεῶν αὐτῶν μεταπρατῶν. Τοῦς τοιοῦτους ἀναγνωρίζουσιν εὐκόλως οἱ πωληταὶ ἐκ τοῦ ἀνησυχίου καὶ ἰχθυετικοῦ ὕψους των, τοῦς περιπρονοῦσι δ' ἐνδομύχως, ἀλλ' ἐπειδὴ πληρώνουσιν ἀδρῶς, δὲν τολμῶσι καὶ νὰ τοῦς ἐμπαίζωσι κατὰ πρόσωπον.

Ἐν τούτοις, μετ' ὄλην τὴν ἔτεχρον διαλογὴν τῶν διαφόρων αὐτῶν ἐδοδιμῶν, ἀπομένουσι πάντοτε ἀρεκτὰ περισσεύματα, ὧν ἡ τεινότητις ἀποβαίνει πλέον λίαν δυσχερῆς. Γὰρ περισσεύματα αὐτὰ εἰσὶ προσωρισμένα πρὸς διατροφήν τῶν προνομιοῦχων κυνῶν. Οἱ μικροὶ σκύλικες τῶν κυριῶν, τὰ εὐνοούμενα λαγωνικά, ἐκείθεν ἐκ προτιμῆσεως προμηθεύονται τὴν τροφήν των. Καθεκάστην δὲ δύναται τις νὰ ἴδῃ πολλὰς εὐεειδεῖς γυναῖκας, προσερχομένας ν' ἀγοράσωσι διὰ τὰ προσρητῆ των κυνάρια εὐχυλόν τι καὶ εὐθηνὸν ἐνταῦτ' ἡ πλακούντιον.

Ἄλλ' οὐτε τὰ ὀσπὰ ἀπορρίπτονται. Αὐτὰ πωλοῦνται εἰς τοὺς κατασκευαστὰς τῶν tablettes de bouillon, τῶν τεμαχίων δηλαδὴ ἐκείνων τῆς ἀπεξηραμένης Τελετίνης, δι' ὧν ἐν Εὐρώπῃ κατασκευάζουσι ζωμὸν ἀνευ κρέατος. Οὗτοι δὲ, ἀφοῦ τὰ βράσωσι, καὶ ἐξχυθῶσι τὴν ἐμπεριεχομένην Τελετίνην, τὰ μεταπωλοῦσιν εἰς ἄλλους βιομηχάνους, οἵτινες, φρῦγον-

τες και ἀλέθοντες, αὐτὰ, σχηματίζουσι τὴν μαύρην ἐκείνην κόριν, τὴν καλουμένην Noir animal και χρησιμεύουσαν πρὸς διύλισιν τῆς ζαχαρώσεως.

Ἔργον οὐδὲν ὄνειδος! Τὸ πιστεύομεν ἀδιστακτως, ἀφότου μάλιστα εἶδομεν πολλοὺς τῶν ἀξιοτίμων αὐτῶν «Μεταπρατῶν ὀπτῶν κρεάτων», ἐγκαταλιπόντας τὸ κοπιῶδες αὐτῶν ἐπάγγελμα, και ζώντας ἐν ἀνέσει ἐξ ἑτησίου εἰσοδήματος 10 ἢ 12 χιλιάδων φράγκων, ἀποκτηθέντος ἐν διαστήματι ὀλίγων ἐτῶν.

ΚΑΤΩ ΤΟ ΦΩΤΑΕΡΙΟΝ!

— 0 —

Ὁ τοῖς πᾶσι γνωστὸς Ἔδισον, ὁ τοῦ φωνογράφου και ἐτέρων εὐρυεστῶτων συσκευῶν ἐφευρέτης, ἔλυσε ἤδη τὸ ἐπὶ ἑτη συνταράκτον τοῦ φυσικοῦ πρόβλημα τῆς ἐπ' ἀπειρον ὑποδικρέσεως τοῦ ἠλεκτρικοῦ φωτός, και τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ εἰς πάσας τὰς οἰκιακὰς χρεῖας. Διὰ τῆς ἠλεκτρικῆς μηχανῆς δύναται νὰ παρὰ γάγην ἀπειρον ἀριθμὸν φωτοβολίας, ἥς ἢ γλυκεῖα και κανονικὴ λάμψις (ὑπερβαίνουσα τὴν τοῦ φωταερίου ὅσον τὸ φωταερίον τῆς λαμπάδος) και τὸ εὖωον θὰ γείνωσιν αἰτία νὰ ἐγκαταλίπωσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν διὰ τοῦ φωταερίου φωτισμόν. Ὁ κ. Ἔδισον διὰ συρμάτων θ' ἀποστέλλῃ τὸ φῶς εἰς πάντα τὰ σημεῖα και εἰς πάσας τῶν οἰκιῶν τὰς ὀροφάς. Τὰ σύρματα ταῦτα ὀρεῖλουσι νὰ εἶνε ἀπομεινωμένα και ὑπὸ τὴν γῆν, ὡς οἱ σωλήνες τοῦ φωταερίου. Οἱ φανοὶ και οἱ στόλοι τοῦ φωταερίου θὰ χρησιμεύωσι και εἰς τὸ νέον φῶς. Μόνον δὲ τοῦς μυκτῆρας (becs) ἀντικαθίστα ἢ τοῦ Ἔδισον ἐφευρέσεως. Ἐν ἐκάστη δὲ οἰκίᾳ θὰ τεθῆ φωτόμετρον δι' οὗ θὰ μετρεῖται ἢ καταναλισκόμενη ποσότης τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, και ἐξ οὗ τὰ σύρματα θὰ διακλιθῶσιν εἰς αὐτήν, προσαρμοζόμενα εἰς μικράς τινας συσκευὰς μεταλλικὰς, ἀναλογούσας πρὸς ἕκαστον φῶς. Πᾶς δὲ ἄνθρωπος ἀγαπῶν τὴν οἰκονομίαν δύναται ν' ἀποστείλῃ εἰς τὴν τοῦ φωταερίου Ἐταιρείαν τὸ φωταερίομετρόν της μετὰ τοῦ φωταερίου! Ἴνα δὲ ἐκλάμψῃ τὸ νέον τοῦτο τοῦ Ἔδισον φῶς ἢ νὰ σβεσθῆ ἀρκεῖ νὰ πιέσῃ τις μικρὸν τι ἐλατήριο. Τὰ αὐτὰ δὲ σύρματα θὰ φέρωσιν εἰς τὴν οἰκίαν και τὸ φῶς και τὴν θερμότητα και τὴν κινητήριαν δύναμιν. Διὰ τῆς δυνάμεως ταύτης θὰ δύναται τις νὰ κινήσῃ μηχανὴν ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον, διὰ δὲ τῆς θερμότητος θὰ μαγειρεύωνται τὰ φαγητά. Ἐν γένει δὲ ἐὰν τὸ φωταερίον ἀντικατασταθῇ διὰ τοῦ φωτός τοῦ Ἔδισον θὰ προέλθῃ οἰκονομία ἐπὶ τοῦ παρόντος μὲν 46 τοῖς ἑκατῶν, και βραδύτερον 95! Ὅποια ἀλλοίωσις τῶν πραγμάτων!

Ἦδη δὲ συνεστήθη και Ἐταιρεία πλουσίων κεφαλαιούχων συνεννοηθεῖσα μετὰ τοῦ Ἔδισον πρὸς διάδοσιν τῆς ἐφευρέσεώς του.

Μέχρι δὲ τοῦ νῦν ὁ Ἔδισον εἰς οὐδένα εἶπέ τι περὶ τῆς ἐφευρέσεώς του ἐργάζεται δὲ μόνος ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ του περιμένων νὰ τύχῃ πρῶτον προνομίου παρὰ πάντων τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κρατῶν και ἔπειτα νὰ τὴν κοινοποιήσῃ. Ὁ Κῆρυξ τῆς Νέας Ὑόρκης γράφει ὅτι ὁ Ἔδισον ἄμα λαβὼν τὰ διπλώματα τοῦ προνομίου σκοπεῖ νὰ φωτίσῃ δωρεὰν πάσας τὰς οἰκίας τῆς ὁδοῦ ἔνθα κατοικεῖ, και ἀπὸ τοῦ ἐργαστηρίου του νὰ παρακολουθῇ καθ' ἐκάστην νύκτα τὰς προόδους τοῦ φωτισμοῦ. Εὐθύς δ' ὡς τὰ πάντα παρασκευασθῶσι πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ ἠλεκτρικοῦ φωτισμοῦ εἰς Νέαν Ὑόρκην θὰ ἰδρῶσιν σταθμοὶ κεντρικοὶ, ὧν ἢ ἐνέργεια θὰ ἐπεκτείνεται εἰς ἑκάστην ἡμίσειαν μιλλίου. Θὰ διαπερασθῶσιν ἔπειτα σύρματα διὰ τῶν σωλήνων τοῦ φωταερίου και, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, θὰ χρησιμεύωσιν εἰς τὸ νέον φῶς και οἱ φανοὶ και πᾶσαι αἱ λυχνίαι αἱ και νῦν ἐν χορῆσι. (Ἐστία.)

— 0 —

Ἀνώτατός τις δικαστῆς τῆς Ἀγγλίας εἶπεν, ὅτι ὁ δικηγόρος ὀρεῖλει νὰ θεωρῇ ἑαυτὸν ὡς μαχόμενον ὑπὲρ τοῦ πελάτου του, πλὴν μὲ ξηρὸς στρατιώτου και οὐχὶ μὲ ἐγχειρίδιον δολοφόνου.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑΙ.

— 0 —

Ἴνα λάβῃ ὁ ἀναγνώστης ἰδέαν περὶ τοῦ μεγίστου ἀριθμοῦ τῶν ἐν Λονδίῳ πτωχῶν, ἄς λάβῃ ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἐκ τῶν καθ' ἐκάστην ἀποθησκόντων εἰς μεταξὺ τῶν δέκα εὐρίσκειται, καθ' ἣν στιγμὴν παραδίδει τὸ πνεῦμα, εἰς κλίνην, ἣν τῷ ἐχορήγησε τὸ Δημόσιον, ἢ ἢ φιλανθρωπία ἰδιώτου.

— 0 —

Ἐξεδόθησαν ἐν Ἀγγλίᾳ 531 πονήματα ἐπὶ τῆς θεολογίας και τῆς ἐρμηνείας τῶν γραφῶν 424 ἐπὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως, τῶν κλασικῶν γλωσσῶν και τῆς νεωτέρας φιλολογίας 133 ἐπὶ τῆς πολιτικῆς και τῆς κοινωνικῆς οἰκονομίας, τοῦ ἐμπορίου και τῶν ἐπιτηδευμάτων 119 ἐπὶ τῆς τέχνης και τῆς ἐπιστήμης 176 ἐπὶ τῆς ἰατρικῆς.

— 0 —

Αἱ ἐν τῇ μεγάλῃ Βρετανίᾳ δημοσιευόμεναι ἡμερησῆς ἐφημερίδες ἀνέρχονται εἰς 143.

Ἐν Λονδίῳ ἐκδίδονται 18, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις 85, ἐν Οὐαλίᾳ δύο μόνον ἐν Σκωτίᾳ 21, ἐν Ἰρλανδίᾳ 16.

Ἐξ αὐτῶν 78 ἐκδίδονται τὴν πρωίαν και 65 τὴν ἑσπέραν ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν πολιτικὴν τῶν ἐφημε-

ΑΣΤΕΙΑ.

— 0 —

Ἐν Φίσιμ τῆς Γαλλίας δύο νεαραὶ γυναῖκες, δύο ἀδελφαὶ, ἀμφότεραι κατὰ τὴν αὐτὸν νυμφευθεῖσαι χρόνον εἰσὶν ἐπίτοκοι. Ἡ μία τούτων, ἀπόντος τοῦ συζύγου της, προτεκάλεσε τὴν μαίαν, ἣτις ἐλθοῦσα προσεκάλεσε και τὴν ἄλλην ἀδελφὴν κατοικοῦσαν ἐν τῇ αὐτῇ συνοικίᾳ ἵνα τὴν βοηθήσῃ. Ἀλλὰ μόλις ἦλθεν ἢ ἀδελφὴ και αὐτὴ πρώτη ἔλαβεν ἀνάγκην τῆς μαίας ἢ ἄλλη ἐγέννησε μόνη. Ἡ μαία θεωρηθεῖσα τρέχει ἀπὸ τῆς μίας εἰς τὴν ἄλλην, ἐν δὲ τῇ σπουδῇ αὐτῆς τίθησιν ἐντὸς τῶν αὐτῶν σπαργάνων ἀμφοτέρα τὰ βρέφη, χωρὶς νὰ παρατηρήσῃ τίς ἦν ἢ μήτηρ ἢ κατέρου και ποῖον τὸ βρέφος ἐκατέρας μητρός. Εἶναι τὸ ἐν ἄρρεν και τὸ ἄλλο θῆλυ. Ἀλλ' ὅμως ἐλησμονησεν ἢ δυστυχῆς, δὲν ἤξεύρει τίποτε, δὲν δύναται νὰ βεβαιώσῃ τίνας τὸ ἄρρεν και τίνας τὸ θῆλυ. Ἦλθον οἱ Πατέρες ἀλλὰ και αὐτοὶ δὲν ἤξεύρουσι τίποτε. Τίς δύναται νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα; Ἐδῶ οὔτε ἢ σπάθη τοῦ Σολομῶντος ἰσχύει.

— 0 —

Ἐδπατρίδης τις ἐν Βιργινίᾳ ἐδημοσίωσεν ἐσχάτως διὰ τῶν ἐφημερίδων, ὅτι ἐζήτηε σύζυγον, προσθέσας ὅτι τὸ ἐτήσιον εἰσόδημά του συμποσῶται μέχρι 100 χιλ. φράγκων. Ἐλαβε δὲ εἰς ἀπάντησιν τόσας ἐπιστολάς, ὥστε ἢ πώλησιν αὐτῶν ὡς ἀχρήστου χάριτος τῷ ἔδωκεν τὸ διπλάσιον τῶν ἐξόδων τῆς καταχωρήσεως τῆς εἰδοποιήσεώς του, ἐκτὸς 10 λιρῶν τὰς ὁποίας ἔλαβεν ἐκ τῆς πώλησεως διαφόρων φωτογραφιῶν ἐσωκλείστων ταῖς ἐπιστολαῖς. Τὸ βέβαιον ὅμως εἶναι, ὅτι εἰκοσάκις ἠπειλήθη ὅτι θὰ τῷ ρίψωσι κατὰ πρόσωπον χαλικάνθη (βιτριόλιον) και ὅτι ἐξάκις ἐνάγεται ἔνεκα παραβάσεων ὑποσχέσεων γάμου.

— 0 —

Εὐφύης τις ἐρωτόληπτος, ἐπιθυμῶν νὰ ρίψῃ ἐν βλέμμα ἐπὶ τῆς ἐρωμένης του, ἣτις τὸν ἀπέφυγε μηδὲν ὡς περὶ αὐτοῦ φροντίζουσα, ἔστη ὑπὸ τὸ παραθυρὸν της και ἐκραύγασε: Πυρκαῖά! Ἡ νεάνις προβάλλει ἐντρομος τοῦ παραθύρου και ἐρωτᾷ: Ποῦ; Ἐδῶ ἀγγελέ μου ἐφώνησεν ὁ ἐραστής; θέτων τὴν χεῖρα ὑπὸ τὸν ἀριστέρον μαστόν.

ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ.

— 0 —

Τὸ διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Συλλόγου, ἐν τακτικῇ αὐτοῦ συνεδριάσει συσκεφθὲν ἔλαβε τὰ κατάλληλα μέτρα:

ρίδων τούτων, 64 εἰσὶν ἐλευθερόφρονες, 37 συντηρητικαὶ και 42 ἀνεξάρτητοι ἢ οὐδέτεροι. Ἡ τιμὴ 65 ἐξ αὐτῶν εἶναι μία πέννα, τῶν λοιπῶν δὲ ἡμίσεια πέννα και κατωτέρω.

— 0 —

Κατὰ τα τελευταῖα ἔτη, εἰς τὰς ἐξ κυρίας σηροδρομικὰς γραμμάς τῆς Γαλλίας συνέβησαν 773 δυστυχήματα και προξένησαν τὸν θάνατον 218 ἀνθρώπων. Τὸ μᾶλλον ὀλιθριον ἔτος ὑπῆρξε τὸ 1871 καθ' ὃ ἔνεκα τοῦ πολέμου συνέβησαν αἱ περισσότεροι ζημίαι. Καὶ ἐν τούτοις τὰ ἐν τοῖς Ἀγγλικῶσι σιδηροδρομοῖς δυστυχήματα εἰσὶν ἀσυγκρίτως περισσότερα.

Διάφοροι τρόποι τοῦ καπνίζεω. — Ὁ Γερμανὸς καπνίζει βραδέως και βαρέως· ὁ ὑπ' αὐτοῦ μονοτόμως ἐκπεμπόμενος καπνὸς εἶνε ἄρθρονος, πικρὸς και πυκνός. Χρᾶται δὲ καπνοῦ χονδροειδοῦς κεκομμένου, και προτιμᾷ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸν ὑγρὸν και παχὺν τοῦ Πορτορικού.

Ὁ Γάλλος καπνίζει ἐπιπολαίως· εἰσάγει μόλις ἐν τῷ στόματι του τὴν ἄκραν τῆς πίπας ἢ τῆς καπνοδέσμης αὐτοῦ, ἐξάγει δὲ καπνὸν λεπτὸν, διακεκομμένον, ἀφροειδῆ και διασκορπιζόμενον εἰς τὰς τέσσαρας τοῦ κόσμου ἄκρας.

Ὁ Ἀγγλος καπνίζει ξηρῶς, ἀφρημένως και ὑπερρηφάνως. Καπνίζει ροφῶν, ὡς ἐὰν ἔπινε Ale ἢ Porter. Τόσῳ ὀλίγον ἐνοεῖ τὴν χρῆσιν τῆς πίπας, ὥστε θραύει αὐτήν, μόλις ἀπαξ τὴν μεταχειρισθῆ.

Παρὰ τοῖς Ρώσοις τὸ καπνίζειν εἶνε εἰσέτι ἐν τοῖς σπαργάνοις. Ὁ λαὸς οὗτος, ὅστις ἀφ' ἑτέρου ὀσημέραι ἐξευγενίζεται, καταβιβρώσκει τὸν καπνὸν ὡς ὁ Ἀγγλος τὸ Ροσβίφ.

Ὁ ὑπὸ τοῦ Ὀθωμανοῦ ἐκπεμπόμενος καπνὸς εἶνε εὐρυθμὸς συμβαδίζει ταῖς τῶν ἀρτηρίων αὐτοῦ παλμοῖς. Ἐνώπιον τῆς καπνοσύριγγος αὐτοῦ περιφρονεῖ τὰς τερποντέρας ἠδυπαθείας και μολαταῦτα οὐδεμίαν γραμμὴν τοῦ προσώπου του προδίδει τὴν ἐλαχίστην συγκίνησιν. Ἡ σκηνὴ λαμβάνει χώραν ἐν τῇ γενειάδι μόνον αὐτοῦ.

Ὁ καλὸς Ἰσπανὸς ὑπερρηφάνως περιβαλλόμενος τὸν τετριμμένον μανθῶν του, και καταβιβάζων μέχρις ὀφθαλμῶν τὸν δίκην σκιαδίου πῖλον του, συστέλλει τὰς ὀφρῦς και λαμβάνει ἐπὶ τὸ κωμικώτερον ἐπιθετικὴν θέσιν, ἵνα καπνίσῃ ἄθλιόν τι σιγαράκι τόσῳ λεπτὸν και κενόν, ὥστε ὁ Γερμανὸς θὰ τὸ ἐξήντηλαι διὰ μίας και μόνης εἰσπνοῆς.

Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς Ὀλλανδοὺς και Βέλγους, οὗτοι ἀποτελοῦσιν ἀκριβῶς τὸν μέσον ὄρον μεταξὺ Γερμανῶν και Γάλλων· τοῦτέστιν εἰσὶν ὁ πραγματικὸς τύπος τῶν καλῶν καπνιστῶν.

1ον. Πρὸς αὐξήσιν τῶν πόρων τοῦ Συλλόγου, ἵνα οὕτω οὐ μόνον ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς ἀναγκαίας πρὸς συντήρησιν τοῦ καταστήματος δαπάνας ἀλλὰ καὶ συντελέσῃ ἐν τῷ μέλλοντι εἰς ἴδρυσιν ἢ ὑποστήριξιν ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων συμφώνως τῷ 2 ἄρθρῳ τοῦ κανονισμοῦ αὐτοῦ.

2ον. Πρὸς σύναψιν σχέσεων μετ' ἄλλων Συλλόγων καὶ λογίων ἀνδρῶν.

3ον. Πρὸς βελτίωσιν καὶ αὐξήσιν τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Συλλόγου συμφώνως τῷ 19 ἄρθρῳ τοῦ κανονισμοῦ.

Ὁμιλίαι. — Συνέχεια τοῦ περὶ Ὁξυγόνου μαθήματος ὑπὸ τοῦ κ. Ἐμ. Ὀρφανίδου.

— Περὶ τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ γραμμάτων καὶ ἐπιστημῶν ἐπὶ τῶν Πτολεμαίων ὑπὸ τοῦ κ. Α. Παπαδάκη.

Ἀνταπόκρισις τοῦ «Σεραπείου»

Τῷ κ. Κ. Β. Σιμπήν-ελ-Κανάτερ. Ἐλήφθησαν εὐχαριστοῦμεν. — κ. Α. Σιμπήν-ελ-Κόμ. Ἐλάβομεν τὰς ἀλεπαλλήλους ἐπιστολάς σας. — κ. Φ. Ζαγαζίκ. Ἀκαίρως ἐλάβομεν τὴν ἐπιστολήν σας κακῶς διευθυνθεῖσαν. Ἐπὶ τῆς προμετωπίδος τοῦ «Σεραπείου» ὑπάρχει νομιζομένη ἢ διεύθυνσις. Ἐνηργήσαμεν συμφώνως. Ἀποδεχόμεθα τὴν εὐγενῆ προσφοράν σας συνενοῦσαν ὁμῶς τῷ σπουδαίῳ τῷ τερπνόν.—κ. Σ. Α. Μανσοῦρν. Εὐχαριστοῦμεν.

Ἀνάγνωσις

τῶν ἐν τῷ 1 φυλλαδίῳ ἠθικῶν παραγγελημάτων.

Μὴ λέγῃς πᾶν ὅ,τι γινώσκεις διότι ὁ λέγων πᾶν ὅ,τι γινώσκει συχνάκις θέλει εἶπει ὅ,τι δὲν ἀρμόζει.

Μὴ πράττης πᾶν ὅ,τι δύνασαι διότι ὁ πράτων πᾶν ὅ,τι δύναται συχνάκις θέλει ποιήσει ὅ,τι δὲν πρέπει· καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς.

Τὴν ἀνάγνωσιν ἐπεμψαν. Οἱ κ.κ. Κ. Θ. Σαρρῆς. Α. Βερεκέτης. Δ Τ. Π Γ. Ξ.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ.

ΠΡΟΒΛΗΜΑ Α'.

Ἐπὶ τοίχου 20 μέτρων ἐὰν κοχλίας ἀνέρχεται τὴν ἡμέραν τρία μέτρα κατέρχεται δὲ τὴν νύκτα δύο, εἰς πόσας ἡμέρας θὰ φθάσῃ εἰς τὴν κορυφήν τοῦ τοίχου;

ΠΡΟΒΛΗΜΑ Β'.

Ἀπὸ Νέαν Ἰόρκην εἰς Ἅγιον Φραγκίσκον ἡ ἀπόστασις διὰ σιδηροδρόμου εἶναι ἑπτὰ ἡμερῶν. Καθ' ἑκάστην ἡμέραν κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν ἀναχωρεῖ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν πόλεων ἡ ἀτμάμαξα.

Ἀναχωρῶν τις ἐκ Νέας Ἰόρκης ὅπως μεταβῆ εἰς Ἅγιον Φραγκίσκον, πόσας ἀτμαμάξας θὰ συναντήσῃ καθ' ὁδόν, κατὰ τὸ διάστημα τῶν 7 ἡμερῶν τῆς ὁδοπορίας του;

ΠΡΟΒΛΗΜΑ Γ'.

Διὰ δύο μόνον γραμμάτων τοῦ ἀλφαβήτου ἔκφρασον ἐκεῖνο, ὅπερ οὐδέποτε ἀπόλλυται.

Αἶνιγμα.

Ἄμοιρος εἰμὶ προγόνων, ἄμοιρος μητρός, πατρός Ὁ δ' ἀγέννητος πατήρ μου ἦν υἱὸς ἐμῆς μητρός Ὁμομήτριος δὲ οὗτος ἦν καὶ σύζυγος ἐμῶς Μὴ παρά ομα ἐε ταῦτα ὑπολάβῃς οὐδαμῶς Ἐνεκεν πλὴν ἀπειθείας εἰς κοιλίαν τῆς μητρός νὰ εἰσέλθωμεν οἱ δύο κατεκρίθημεν οἰκτρώς.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Συνέχεια. Ἐπὶ τοῦ Νείλου. ὁδοιπ. ἀναμνήσεις. Ἡ συγγενῆς καὶ ἡ διασταυρώσεως γένεσις, συνέχεια καὶ τέλος.—Περὶ τῶν μέσων τῆς μακροβιότητος, συνέχεια.—Ἀντώνιος Φ. Παπαδάκης.—Ἀπάνθισμα ἀποφθεγμάτων. Ποίησις. Ὠφέλιμα. Ἐρανίσματα. Διάφορα, Στατιστικά. Ἀστεία. Ἐργασίαι τοῦ Συλλόγου.—Ἀνταπόκρισις «Σεραπείου». Ἀνάγνωσις τῶν ἐν τῷ 1. Φυλλαδίῳ ἠθικῶν παραγγελημάτων. Προβλήματα. Αἶνιγμα.—